

**(Pagal priemonę „Bitininkystės sektoriaus populiarinimas ir rinkos stebėseną“ vykdytos
studijos ataskaitos forma)**

**LIETUVOS SOCIALINIŲ MOKSLŲ CENTRO EKONOMIKOS IR KAIMO VYSTYMO
INSTITUTAS**

I. PAGRINDINIAI DUOMENYS APIE BITININKYSTĖS SEKTORIAUS STUDIJĄ:					
Pavadinimas: Bitininkystės rinkos stebėseną					
II. BITININKYSTĖS SEKTORIAUS STUDIJOS VYKDYTOJAI					
Eil. Nr.	Pareigybė atliekant bitininkystės sektoriaus studiją	Mokslų laipsnis	Vardas, pavardė	Telefonas, el. paštas	Darbovietės pavadinimas, pareigos
Bitininkystės sektoriaus studijos vadovas					
1.	Studijos vadovė	daktaras	Vida Dabkienė	+370 5 2622429 vida.dabkiene@ekvi.lt	LSMC, EKVI Tvarių maisto sistemų skyrius Mokslų darbuotoja
Kiti bitininkystės sektoriaus studijos vykdytojai					
2.	Jaunesnioji mokslų darbuotoja	magistras	Ovidija Eičaitė	+370 5 2622429 ovidija.eicaite@ekvi.lt	LSMC, EKVI Tvarių maisto sistemų skyrius Jaunesnioji mokslų darbuotoja
III. BITININKYSTĖS SEKTORIAUS STUDIJOS PAGRINDIMAS IR VEIKLŲ APIBŪDINIMAS					
I. SANTRUMPOS IR SUTARTINIAI ŽENKLAI					
Santrumpa ar sutartinis ženklas	Paaiškinimas				
ES	Europos Sąjunga				
EKVI	Ekonomikos ir kaimo vystymo institutas				
NKP	Pagal nacionalinę žemės ūkio ir maisto produktų kokybės sistemą pagamintas produktas				
NMA	Nacionalinė mokėjimo agentūra				
NMVRVI	Nacionalinis maisto ir veterinarijos rizikos vertinimo institutas				
SGN	Saugoma geografinė nuoroda				
SKVN	Saugomos kilmės vietos nuoroda				
ŪADT	Ūkių apskaitos duomenų tinklas				
VDA	Valstybės duomenų agentūra				
VMVT	Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnyba				
ŽŪDC	Žemės ūkio duomenų centras				
GPV/MDV	Grynoji pridėtinė vertė, tenkanti vienam metiniam darbo vienetui (sąlyginiam ūkio darbuotojui)				
GP/ŠMDV	Grynosios ūkio pajamos, tenkančios vienam šeimos metiniam darbo vienetui				
PVM	Pridėtinės vertės mokestis				
EUR	Euras (-ai)				
Tūkst.	Tūkstantis (-ančiai)				
Vnt.	Vienetas (-ai)				
Proc.	Procentas (-ai)				
t	Tona (-os)				
kg	Kilogramas (-ai)				
g	Gramas (-ai)				

II. PAGRINDINIŲ REZULTATŲ SANTRAUKA

VDA duomenis, 2024 m. pradžioje Lietuvos bitininkai laikė 226,4 tūkst. bičių šeimų. Daugiausia bičių šeimų buvo užregistruota Vilniaus (36,5 tūkst.), Panevėžio (34,4 tūkst.) ir Utenos (30,9 tūkst.) apskrityse, kuriose jos sudarė atitinkamai 16,1, 15,2 ir 13,6 proc. visų šalies bičių šeimų. ŽŪDC duomenimis, 2025 m. sausio 1 d. buvo registruota 194,8 tūkst. bičių šeimų, kurias laikė 7125 bičių laikytojai. ŽŪDC duomenimis, 2025 m. pradžioje vidutiniškai viename Lietuvos bityne buvo laikoma 27,4 bičių šeimos, o 2024 m. pradžioje – 28,8. VŠĮ „Ekoagros“ duomenimis, 2024 m. Lietuvoje buvo sertifikuoti 34 ekologiniai bitininkystės ūkiai, kurie laikė 1328 bičių šeimas, vidutiniškai vienam ūkiui teko 39,1 bičių šeimos. ŽŪDC duomenimis, 2022 m. profesionalių bitininkų skaičius siekė 17, o jų laikomų bičių šeimų skaičius sudarė 5,0 tūkst. Vidutinis bitininkų amžius buvo 43 metai.

2024 m. medaus vidutinė mažmeninė kaina buvo 7,15 EUR/kg, o importuoto ekologiško medaus kaina didžiuosiuose prekybos centruose – 16,13 EUR/kg. 2024 m. medaus supirkimo kaina siekė 1,95 EUR/kg ir sudarė 27,3 proc. medaus vidutinės mažmeninės kainos.

VDA duomenimis, 2024 m. Lietuvoje buvo surinkta 5884 t medaus. VŠĮ „Ekoagros“ duomenimis, 2024 m. bitininkystės ūkiai, užsiimantys pagal Nacionalinę maisto kokybės sistemą pagamintų bičių produktų gamybą, pagamino 48,9 t medaus, o ūkiai, užsiimantys ekologine bitininkyste, – 35,2 t medaus.

2024 m. užsienio prekybos medumi balansas buvo teigiamas: eksportas viršijo importą 1768,7 t. Į užsienį buvo eksportuota 3199,8 t medaus, iš kurio lietuviškos kilmės medaus – 1977,6 t. 93,7 proc. lietuviškos kilmės medaus buvo išvežta į ES šalis. Į Lietuvą buvo importuota 1431,2 t medaus. 33,1 proc. medaus buvo įvežta iš Ukrainos.

ŪADT duomenimis, 2023 m. vienam pagamintam medaus kilogramui teko 4,43 EUR išlaidų, iš kurių pastovios išlaidos sudarė 3,55 EUR, o kintamos išlaidos – 0,89 EUR. Prognozuojama, kad 2024 m. vienam pagamintam medaus kilogramui teks 4,82 EUR išlaidų, iš kurių pastovios išlaidos sudarys 3,86 EUR, o kintamos išlaidos – 0,97 EUR.

ŪADT duomenimis, 2023 m. Lietuvoje bitininkystės ūkio grynoji pridėtinė vertė, tenkanti vienam metiniam darbo vienetui, siekė 9,3 tūkst. EUR ir buvo šiek tiek mažesnė nei vidutinė visuose Lietuvos ūkiuose (9,95 tūkst. EUR). ES ŪADT duomenimis, 2022 m. Lietuvoje bitininkystės ūkio grynosios pajamos, tenkančios vienam šeimos metiniam darbo vienetui, siekė 16,4 tūkst. EUR ir buvo žymiai didesnės nei vidutinės visuose ES bitininkystės ūkiuose (9,9 tūkst. EUR).

NMA duomenimis, 2024 m. bitininkystės sektoriui pagal Lietuvos žemės ūkio ir kaimo plėtros 2023–2027 m. strateginio plano sektorinės intervencinės priemonės „Parama bitininkystei“ programą buvo patvirtinta 974,7 tūkst. EUR (be PVM) parama. Didžiausia šios paramos sumos dalis – 73 proc. – buvo skirta priemonei „Bičių šeimų atnaujinimas, bitininkavimo inventoriaus įsigijimas, bičių ligų prevencija“.

III. TURINYS

I. PAGRINDINIAI DUOMENYS APIE BITININKYSTĖS SEKTORIAUS STUDIJĄ	1
II. BITININKYSTĖS SEKTORIAUS STUDIJOS VYKDYTOJAI	1
III. BITININKYSTĖS SEKTORIAUS STUDIJOS PAGRINDIMAS IR VEIKLŲ APIBŪDINIMAS	1
I. SANTRUMPOS IR SUTARTINIAI ŽENKLAI	1
II. PAGRINDINIŲ REZULTATŲ SANTRAUKA	2
III. TURINYS	2
ĮVADAS	3
DĖSTOMOJI ATASKAITOS DALIS	3
METODIKA	3
BITININKŲ IR BIČIŲ ŠEIMŲ SKAIČIUS	4
BIČIŲ PRODUKTŲ KAINOS	7
RINKOS STRUKTŪRA	9
BIČIŲ PRODUKTŲ KOKYBĖS SISTEMOS	13
BIČIŲ SVEIKATINGUMAS	15
BITININKYSTĖS ŪKIŲ EKONOMINĖ ANALIZĖ	16
PARAMA BITININKYSTĖS ŪKIAMS	20
IŠVADOS	23
PRIEDAS	24

ĮVADAS

Tyrimo tikslas – stebėti bitininkystės sektoriaus pokyčius, rinkti informaciją apie Lietuvos bitynų raidą, gaminamos produkcijos asortimentą, bičių sveikatingumą, paramą bitininkystei.

Uždaviniai:

Tyrimo tikslui įgyvendinti suformuluoti šie uždaviniai:

1. Pateikti bitininkystės sektoriaus struktūrinių rodiklių (bičių šeimų ir bičių laikytojų skaičiaus) kitimą.
2. Pateikti bičių produktų kainų tendencijas, parduodant juos skirtingais pardavimo kanalais, ir medaus kainų palyginimą su ES šalių atitinkamomis kainomis.
3. Nustatyti lietuviškos kilmės medaus eksporto ir medaus importo geografinę struktūrą, įvertinti Lietuvos užsienio prekybos medumi srautus ir pateikti medaus vidutines importo ir eksporto kainas.
4. Pateikti bitininkystės ūkių, užsiimančių pagal Nacionalinę žemės ūkio ir maisto kokybės sistemą (NKP) pagamintų bičių produktų gamybą, skaičiaus ir bičių šeimų skaičiaus kitimą, įvertinti bičių produktų, pagamintų pagal NKP, gamybą Lietuvoje.
5. Pateikti bitininkystės ūkių, užsiimančių ekologine bitininkyste, skaičiaus ir bičių šeimų skaičiaus kitimą, įvertinti ekologiškų bičių produktų gamybą Lietuvoje.
6. Pateikti Amerikinio bičių perų puvinio paplitimo Lietuvoje duomenis.
7. Atlikti bitininkystės ūkių išlaidų struktūros tyrimą, pateikiant rezultatus 2023 m. ir prognozę 2024 m.
8. Atlikti bitininkystės ūkininkavimo krypties ūkių produktyvumo ir pajamų tyrimą.
9. Susisteminti paramos bitininkystės sektoriui, teikiamos pagal paramos Lietuvos žemės ūkio ir kaimo plėtros 2023–2027 m. strateginio plano sektorinės intervencinės priemonės „Parama bitininkystei“ programą, įgyvendinimo rezultatus.

DĖSTOMOJI ATASKAITOS DALIS

METODIKA

Tyrimo laikotarpis apima 2020–2024 m. Kai kurių rodiklių tendencijoms pateikti naudotos ilgesnės duomenų eilutės, taip pat pateikta ir naujausia (2025 m.) kai kurių rodiklių statistika (pvz., bičių šeimų ir laikytojų skaičius).

Bitininkystės sektoriaus rinkos tyrimas – tai statistinės informacijos apie bitininkystės sektorių kaupimas ir šio sektoriaus plėtros įvertinimas statistinės analizės pagrindu. Atliekant šį tyrimą, naudoti Lietuvos Valstybės duomenų agentūros (VDA), Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos (VMVT), Nacionalinis maisto ir veterinarijos rizikos vertinimo instituto (NMVRVI), Nacionalinės mokėjimo agentūros (NMA), VĮ „Žemės ūkio duomenų centras (ŽŪDC), Ūkio apskaitos duomenų tinklo (ŪADT), VšĮ „Ekoagros“ ir kiti duomenys. Rinkos stebėsenos tyrimo rezultatams pateikti taikyti sisteminimo ir grafinio vaizdavimo metodai. Formuluoiant išvadas, panaudotas apibendrinimo metodas. Susisteminti tyrimo rezultatai „Bitininkystės sektoriaus pagrindiniai rodikliai“ pateikti Priedo 1 lentelėje.

Tyrimo atlikta bitininkystės sektoriaus analizė, įvertinant bendro bitininkų, tarp jų ir bitininkų profesionalų, skaičiaus ir jų laikomų bičių šeimų skaičiaus pokyčius bei išryškinant šiuos pokyčius nulėmusias priežastis; išanalizuojant pagrindinio bičių produkto – medaus – rinkodaros struktūrą; įvertinant tiesioginius medaus pardavimus vartotojams / mažmenininkams, pardavimus medaus paruošėjams rinkai / prekyautojams, pramonei; išanalizuojant medaus importą ir eksportą; įvertinant medaus supirkimo, mažmeninių ir turgaus kainų tendencijas ir palyginant kai kurias medaus kainas su tam tikrų ES šalių atitinkamomis kainomis.

Darbo vykdymas (tyrimo rengimas) susideda iš 5 etapų:

- 1 etapas. Duomenų rinkimas (įvertinamas reikalingos informacijos pagal institucijas (viešai neprieinamų duomenų) poreikis, vykdomos duomenų užklausa).
- 2 etapas. Darbų pasidalijimas tarp vykdytojų ir darbų vykdymas (renkami ir tvarkomi viešai prieinami duomenys, analizuojami duomenys, gauti pagal užklausa).
- 3 etapas. Darbų apjungimas, išvadų pateikimas.
- 4 etapas. Viso tyrimo apibendrintos statistinės informacijos pateikimas vienoje galutinėje lentelėje (2022, 2023 ir 2024 m.).
- 5 etapas. Darbo maketavimas.

Studijos rengėjai:

V. Dabkienė: metodika, bitininkų ir bičių šeimų skaičius, bičių produktų kainos, rinkos struktūra, bitininkystės ūkių ekonominė analizė.

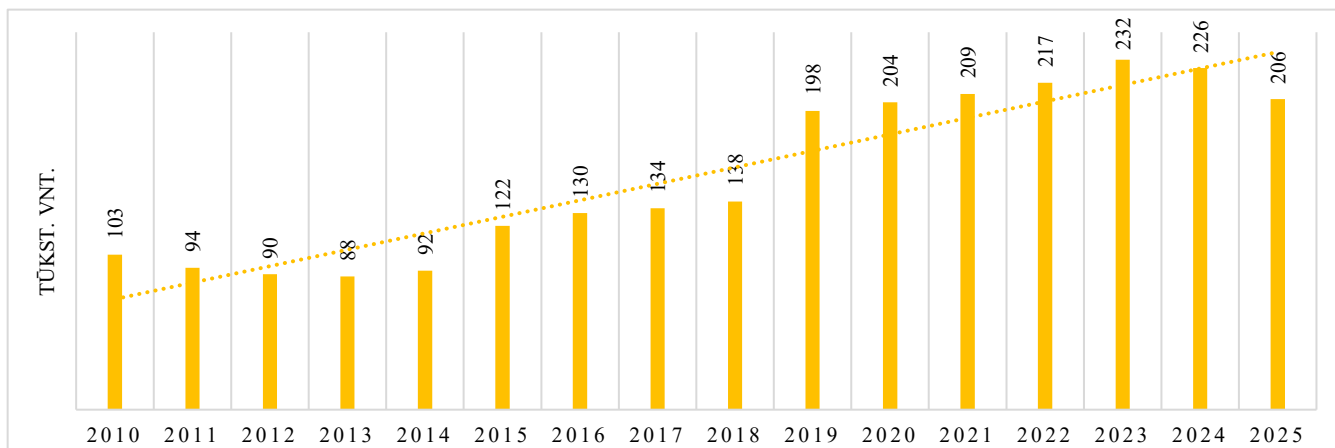
O. Eičaitė: bičių produktų kokybės sistemos, bičių sveikatingumas, parama bitininkystės sektoriui.

Darbai atlikti iki 2025 m. liepos 31 d.

BITININKŲ IR BIČIŲ ŠEIMŲ SKAIČIUS

VDA duomenimis, bičių šeimų skaičius Lietuvoje 2023 m. pradžioje pasiekė rekordinį lygį – 231,8 tūkst., tačiau jau 2024 m. sumažėjo iki 226,4 tūkst., o 2025 m. – iki 205,7 tūkst. Nors nuo 2013 m. šis skaičius augo itin sparčiai – 2019 m. šoktelėjo net iki 198 tūkst. (palyginti su 88,3 tūkst. 2013 m.) – pastaraisiais metais stebima tam tikra mažėjimo tendencija.

Bendrai per 2013–2023 m. laikotarpį bičių šeimų skaičius padidėjo daugiau kaip 2,6 karto, o lyginant 2025 m. su 2010 m. – fiksuojamas beveik dvigubas augimas (nuo 102,6 tūkst. iki 205,7 tūkst.). Šie skaičiai rodo reikšmingą bitininkystės sektoriaus augimą per pastarąjį dešimtmetį, tačiau tuo pačiu kelia klausimų dėl pastarųjų metų mažėjimo priežasčių (1 pav.).

1 pav. Bičių šeimų skaičius 2010–2025 m. (metų pradžioje) Lietuvoje, tūkst.

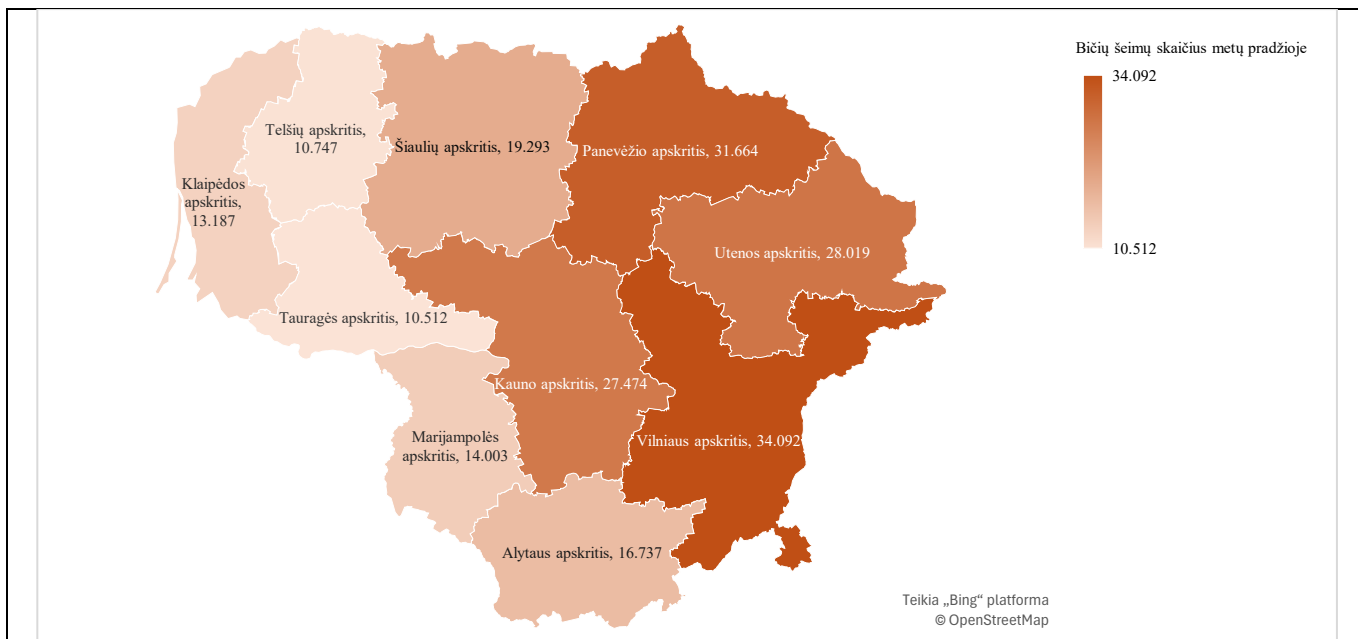
Šaltinis: VDA duomenys.

2024 m. pradžioje daugiausia bičių šeimų buvo užregistruota Vilniaus (36,5 tūkst.), Panevėžio (34,4 tūkst.) ir Utenos (30,9 tūkst.) apskrityse. 2025 m. šis pasiskirstymas išliko nepakitęs – daugiausia bičių šeimų registruota tose pačiose apskrityse, nors jų skaičius sumažėjo iki 34,1 tūkst. Vilniaus, 31,7 tūkst. Panevėžio ir 28,0 tūkst. Utenos apskrityse (2 pav.). 2025 m., palyginti su 2024 m., bičių šeimų skaičius mažėjo visose apskrityse, tačiau mažėjimo tempai skyrėsi. Mažiausias pokytis fiksuotas Tauragės apskrityje, kurioje bičių šeimų sumažėjo tik 4,1 proc., o didžiausias – Telšių apskrityje, kurioje jų sumažėjo 14,2 proc. Tokie pokyčiai rodo tolydų, bet nevienodą bičių šeimų skaičiaus mažėjimą tarp regionų. Iš viso šalyje bičių šeimų sumažėjo nuo 226,4 tūkst. 2024 m. pradžioje iki 205,7 tūkst. 2025 m. pradžioje, arba 9,1 proc.

Daugiausia bičių šeimų, tenkančių 100 ha naudojamų žemės ūkio naudmenų (NŽŪN) (NŽŪN – 2024 m. duomenys naujausi prieinami), buvo Vilniaus (12,0) ir Utenos (11,7) apskrityse, o mažiausia – Šiaulių (4,1) apskrityje.

2025 m. duomenimis, Lietuvoje vidutiniškai buvo laikoma 7,2 bičių šeimos 100 ha NŽŪN (NŽŪN – 2024 m. duomenys). Šis rodiklis žymiai skiriasi tarp apskričių – didžiausias bičių šeimų tankis fiksuotas Vilniaus (12,0), Utenos (11,7) ir Alytaus (11,4) apskrityse. Tai atspindi glaudesnę bitininkystės ir ūkių ryšį šiuose regionuose. Mažiausias bičių šeimų tankis fiksuotas Šiaulių apskrityje – vos 4,1 bičių šeimos 100 ha NŽŪN, ir tai leidžia daryti prielaidą apie mažesnę bitininkystės intensyvumą ar skirtingą ūkininkavimo struktūrą.

Bičių šeimų tankis yra svarbus, vertinant bitininkystės integraciją į žemės ūkio sistemas – ypač ekologiniuose ūkiuose, kuriuose apdulkinimas yra būtina tvaraus augalininkystės ciklo sąlyga. Didesnis bičių tankis taip pat gali rodyti intensyvesnę daržininkystę, sodininkystę ar kitą bitėms palankų augalų auginimą. Palyginimui, Eurostato duomenimis, 2020 m. ES-27 šalyse bičių šeimų tankis siekė vidutiniškai 5,2 bičių šeimos 100 ha NŽŪN, o Lietuvoje – 6,7 (Eurostatas, 2025).

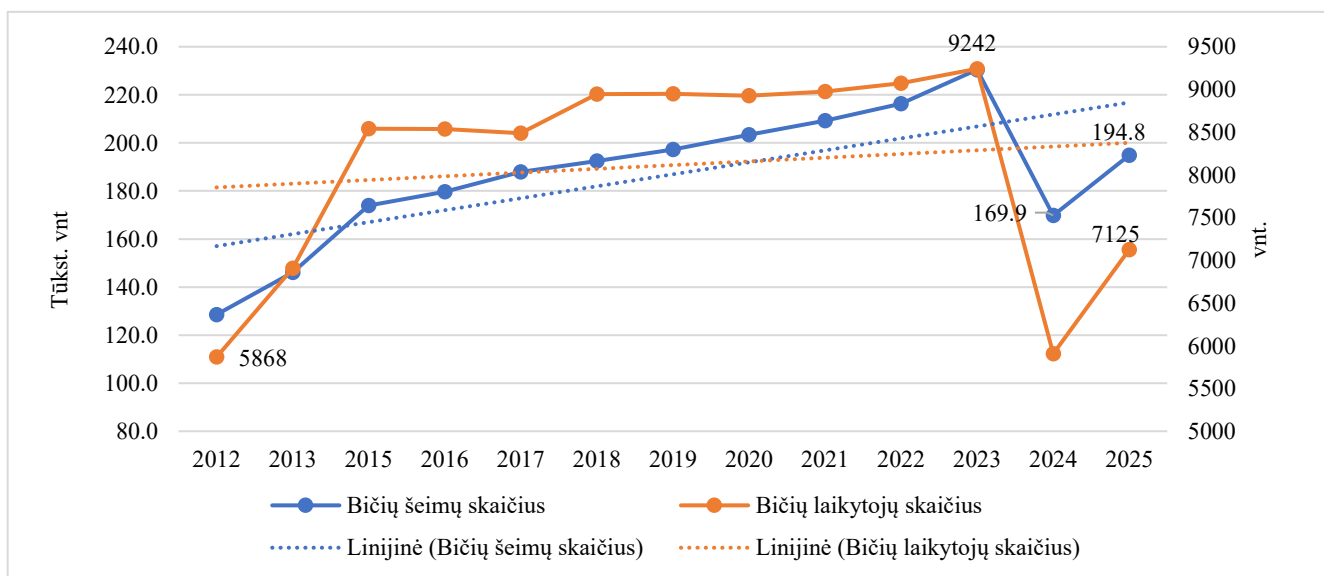

2 pav. Bičių šeimų skaičius pagal apskritis 2025 m. (metų pradžioje), vnt.

Šaltinis: VDA duomenys.

ŽŪDC teikia ūkinių gyvūnų registro statistiką, pagal kurią 2025 m. sausio 1 d. buvo registruotos 194810 bičių šeimoms, o jas laikė 7125 bičių laikytojai. 2012–2023 m. Lietuvoje buvo stebima pastovi bičių šeimų skaičiaus augimo tendencija – nuo 128,5 tūkst. 2012 m. iki 230,5 tūkst. 2023 m., t. y. per dešimtmetį padidėjo beveik 80 proc. Panašiai augo ir bičių laikytojų skaičius – nuo 5868 iki 9242. Tokia tendencija atspindėjo augantį susidomėjimą bitininkyste.

Visgi, 2024 m. fiksuotas ryškus abiejų rodiklių kritimas: bičių šeimų sumažėjo iki 169,9 tūkst. (–26,3 proc., palyginti su 2023 m.), o bičių laikytojų – iki 5908 (–36,1 proc.). 2025 m. šie rodikliai šiek tiek padidėjo – bičių šeimų padaugėjo iki 194,8 tūkst., o laikytojų skaičius išaugo iki 7125, tačiau 2023 m. didžiausių rodiklių reikšmių nepasiekė (3 pav.).

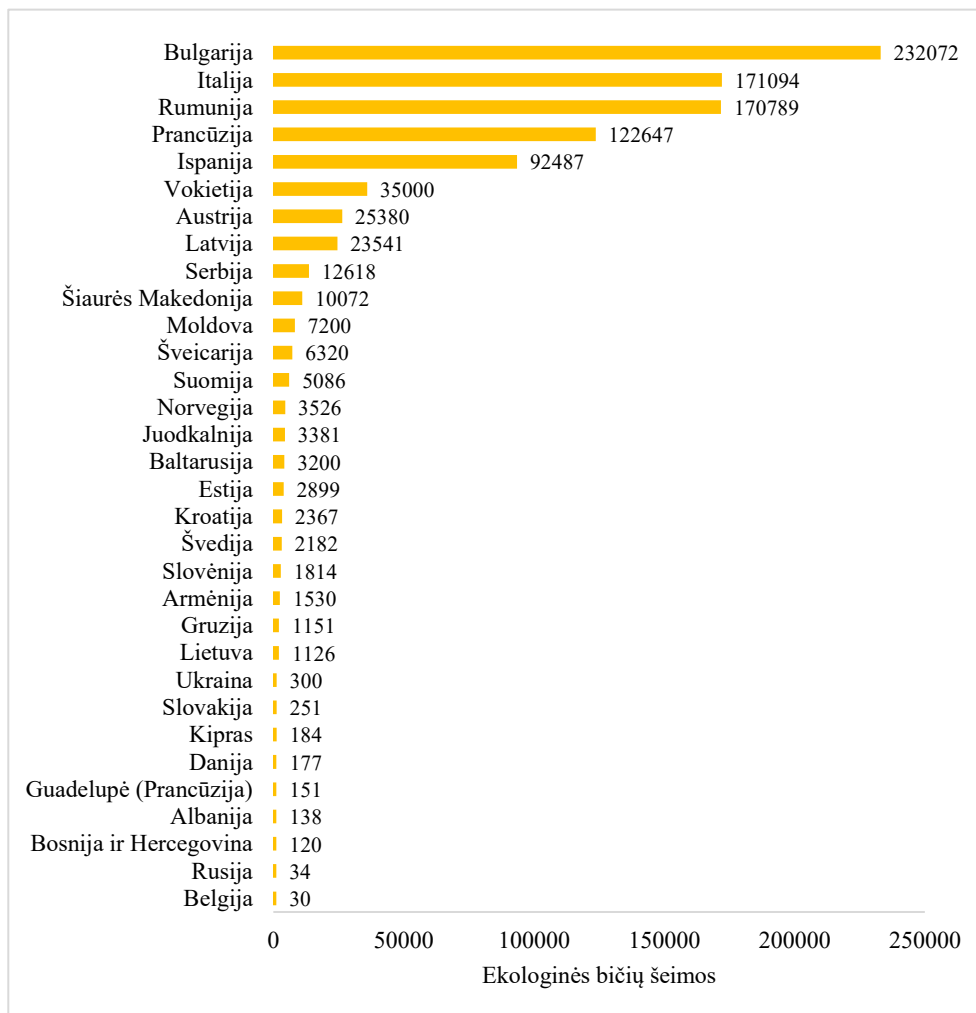
2 pav. Bičių šeimų (tūkst. vnt.) ir bičių laikytojų (vnt.) skaičius 2012–2025 m. (metų pradžioje) Lietuvoje

Šaltinis: ŽŪDC duomenys.

ŽŪDC duomenimis, 2025 m. pradžioje vidutiniškai viename Lietuvos bityne buvo laikoma 27,4 bičių šeimoms (194810/7125), o 2024 m. – 28,8 (169860/5908). VšĮ „Ekoagros“ duomenimis, 2024 m. Lietuvoje buvo 34 ekologiniai bitininkystės ūkiai, kurie laikė 1328 bičių šeimoms, vidutiniškai vienam ūkiui teko 39,1 bičių šeimoms.

Svarbiausi faktai apie ekologinę bitininkystę pasaulyje. Vadovaujantis „The World of Organic Agriculture 2025“ ataskaita

(FiBL & IFOAM)¹, 2023 m. pasaulyje buvo beveik 2,5 mln. sertifikuotų ekologinių bičių avilių / šeimų, ir tai sudarė apie 2,4 proc. visų bičių avilių pasaulyje. Per pastaruosius 15 metų šis skaičius išaugo beveik 5 kartus – nuo 541 tūkst. 2007 m. Didžioji šių avilių dalis sutelkta Europoje (43,2 proc.), Afrikoje (32,3 proc.) ir Lotynų Amerikoje (23,7 proc.). Tarp šalių, turinčių daugiausia ekologinių bičių avilių, išsiskiria Meksika – daugiau kaip 475 tūkst. ir Bulgarija – daugiau kaip 232 tūkst. avilių. Europoje daugiausia ekologinių bičių avilių turi Bulgarija (231,1 tūkst.), Italija (171,1 tūkst.), Rumunija (170,8 tūkst.) ir Prancūzija (122,6 tūkst.). Nors tarp ES šalių Lietuva ekologinėje bitininkystėje užima palyginti žemą poziciją su 1126 bičių šeimomis, tačiau augantis avilių skaičius atspindi didėjantį susidomėjimą tvariu bitininkavimu (4 pav.).

4 pav. Ekologinių bičių šeimų skaičius kai kuriose Europos šalyse 2023 m., vnt.

Šaltinis: FiBl (2023).

ŽŪDC duomenimis, profesionalių bitininkų skaičius Lietuvoje per pastarąjį dešimtmetį žymiai sumažėjo – nuo 94 bitininkų 2016 m. iki vos 17 bitininkų 2024 m. Jų laikomų bičių šeimų skaičius svyravo. 2024 m. profesionalūs bitininkai iš viso laikė 5017 bičių šeimų, vidutiniškai po 295. Didžiausias laikomų bičių šeimų skaičius buvo registruotas 2016 m. – net 22634 šeimos, o vidutinis bičių šeimų skaičius siekė 241 vieneta. Vėliau šie rodikliai mažėjo, tačiau 2020–2021 m. vidutinis bičių šeimų skaičius pasiekė aukščiausią lygį – 359 ir 370 bičių šeimų vienam profesionaliam bitininkui.

Vidutinio profesionalių bitininkų amžiaus duomenys rodo žymius svyravimus. 2016–2018 m. bitininkai buvo vyresnio amžiaus (vidutiniškai 59 metų). 2019 m. amžiaus vidurkis staiga sumažėjo iki 46 metų, 2020–2021 m. vėl padidėjo iki 59 metų, 2022 m. vėl sumažėjo iki 58 metų, o 2023 m. dar sumažėjo iki 40 metų. 2024 m. amžiaus vidurkis padidėjo iki 43 metų. Amžiaus vidurkio mažėjimas rodo, kad iš profesionalios bitininkystės pasitraukia vyresnio amžiaus žmonės, o joje pasilieka arba įsitraukia jaunesni žmonės. Šie duomenys rodo, kad sektorius patiria struktūrinių pokyčių: mažėja ūkių skaičius, tačiau išlieka tendencija stiprėti stambesniems, intensyviai dirbantiems ūkiams (1 lentelė).

¹ Research Institute of Organic Agriculture FiBL & IFOAM (2025). The World of Organic Agriculture Statistics and Emerging Trends 2025. <https://www.fibl.org/fileadmin/documents/shop/1797-organic-world-2025.pdf>. Eurostatas (2025). Statistika: <https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/>

1 lentelė. Profesionalių bitininkų statistika ir vidutinis bitininkų amžius 2016–2024 m.

	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Profesionalių bitininkų skaičius, vnt.	94	56	69	42	24	27	40	15	17
Profesionalių bitininkų laikomų bičių šeimų skaičius, vnt.	22634	14668	16757	12481	8624	9992	13138	4156	5017
Profesionalių bitininkų laikomų vidutinis bičių šeimų skaičius, vnt.	241	262	243	297	359	370	328	277	295
Vidutinis bitininkų amžius, metai	59	59	59	46	59	59	58	40	43

Šaltinis: ŽŪDC duomenys.

BIČIŲ PRODUKTŲ KAINOS

2024 m. vidutinė mažmeninė medaus kaina Lietuvoje siekė 7,15 EUR/kg ir buvo 15,9 proc. didesnė nei 2019 m., tačiau 0,3 proc. mažesnė nei 2023 m., o tai rodo nedidelį stabilumą po pastarųjų metų augimo.

Didžiuosiuose prekybos centruose medaus kaina 2024 m. sudarė 8,76 EUR/kg ir buvo net 22,5 proc. didesnė nei vidutinė mažmeninė. Nuo 2019 m. ši kaina išaugo 38,8 proc. Reikšmingas kainos augimas leidžia daryti prielaidą, kad prekybos tinkluose medus tampa brangesniu produktu, o tam įtakos galėjo turėti pakuotė, rinkodara ir palyginti didelės išskirtinio importuoto medaus kainos.

Turgavietėse medaus kaina 2024 m. siekė 5,85 EUR/kg ir buvo 7,7 proc. didesnė nei 2019 m., tačiau 5,5 proc. mažesnė nei 2023 m. Ši kaina sudarė tik 81,8 proc. vidutinės mažmeninės kainos. Panašios medaus kainos tendencijos stebimos ir mobiliose turgavietėse, kuriose 2024 m. kaina buvo tokia pati, kaip ir turgavietėse (5,85 EUR/kg), tačiau tik 4,5 proc. didesnė nei 2019 m. ir 9,9 proc. mažesnė nei 2023 m. Fiksuotas toks pats, kaip ir turgavietėse, santykis su vidutine mažmenine kaina – 81,8 proc.

Šie duomenys atskleidžia, kad prekybos vieta turi reikšmingos įtakos kainodarai – prekybos centruose kainos yra stabiliai didesnės, kadangi juose medus išlieka labiau prieinamas vartotojams. Kainų kritimas neformaliuose prekybos kanaluose 2024 m. galėjo būti susijęs su paklausos mažėjimu arba augančia konkurencija tarp smulkiųjų pardavėjų.

Labiausiai išsiskiria medaus supirkimo kainos pokyčiai. 2024 m. medaus supirkimo kaina sudarė 1,95 EUR/kg ir buvo 23,0 proc. mažesnė nei 2023 m. ir net 20,4 proc. mažesnė nei 2019 m. Šis ryškus nuosmukis atskleidžia didėjančią skirtumą tarp galutinės vartotojo kainos ir kainos, kurią gauna bitininkas. Tai rodo stiprėjančią spaudimą pirminiems gamintojams, kurie susiduria su mažėjančiu pelningumu, nepaisant augančių mažmeninių kainų.

Nuo 2020 m. pradėta skelbti ir mažmeninė importuoto ekologiško medaus kaina Lietuvos prekybos tinkluose. Pagal naujausius 2024 m. duomenis, ši kaina sudarė 16,13 EUR/kg ir buvo 8,4 proc. mažesnė nei 2023 m. (17,60 EUR/kg). Nors per pastaruosius ketverius metus kaina šiek tiek svyravo, 2024 m. fiksuotas pirmasis reikšmingas jos mažėjimas. Nepaisant to, importuoto ekologiško medaus kaina išliko kelis kartus didesnė nei vidutinė mažmeninė medaus kaina Lietuvoje (2024 m. – 7,15 EUR/kg), o tai rodo aukštesnę šio produkto pridėtinę vertę bei specifinį rinkos segmentą (2 lentelė).

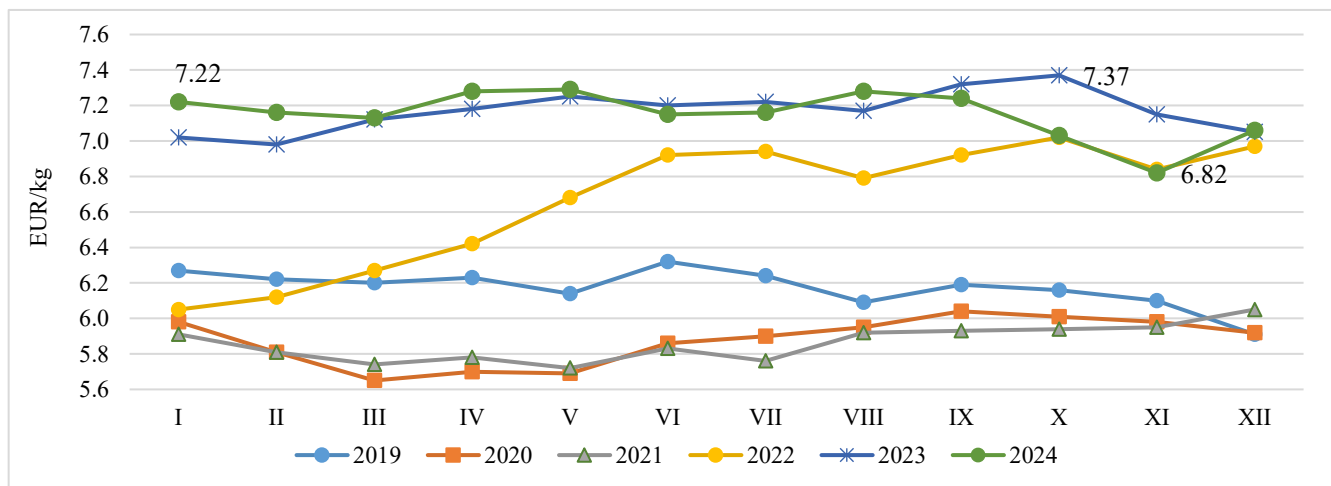
2 lentelė. Medaus mažmeninės ir supirkimo kainos 2019–2024 m., EUR/kg

	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Pokytis 2024, palyginti su 2019, proc.	Pokytis 2024, palyginti su 2023, proc.
Vidutinė mažmeninė kaina	6,17	5,59	5,86	6,66	7,17	7,15	15,9	-0,3
Mažmeninė kaina didžiuosiuose prekybos centruose	6,31	6,16	6,30	7,66	8,64	8,76	38,8	1,4
Kaina didžiuosiuose prekybos centruose, palyginti su vidutine mažmenine kaina, proc.	102,3	110,3	107,5	115,0	120,5	122,5	-	-
Mažmeninė kaina turgavietėse	5,43	5,30	5,54	6,12	6,19	5,85	7,7	-5,5
Kaina turgavietėse, palyginti su vidutine mažmenine kaina, proc.	88,0	94,9	94,5	91,9	86,3	81,8	-	-
Mažmeninė kaina mobiliose turgavietėse	5,60	5,54	5,68	6,15	6,49	5,85	4,5	-9,9
Kaina mobiliose turgavietėse, palyginti su vidutine mažmenine kaina	90,8	99,2	96,9	92,3	90,5	81,8	-	-
Supirkimo kaina	2,45	2,45	3,16	3,12	2,53	1,95	-20,4	-23,0
Importuoto ekologiško medaus kaina didžiuosiuose prekybos centruose	-	15,39	17,02	17,76	17,60	16,13	-	-8,4

Šaltiniai: VDA, ŽŪDC duomenys.

Lietuvoje 2024 m. medaus mažmeninės kainos per visus mėnesius išliko palyginti stabilios ir svyravo nuo 6,82 iki 7,29 EUR/kg. Didžiausios kainos fiksuotos gegužės (7,29 EUR/kg) ir balandžio (7,28 EUR/kg) mėnesiais, o mažiausia – lapkritį (6,82 EUR/kg).

Bendras kainų padidėjimas rodo ilgalaikę augimo tendenciją, kurią galėjo lemti gamybos sąnaudų augimas ir didėjanti vartotojų paklausa kokybiškiems vietiniams produktams. Visgi, 2024 m. kainos buvo panašios, kaip ir 2023 m., o kai kuriais mėnesiais netgi šiek tiek mažesnės (5 pav.).

5 pav. Medaus vidutinės mažmeninės mėnesinės kainos 2019–2024 m., EUR/kg

Šaltinis: VDA duomenys.

Kitų bičių produktų kainų pokyčiai pateikti 3 lentelėje. Bičių vaško kaina nuo 2019 iki 2022 m. išliko stabili – 9,5 EUR/kg, tačiau per pastaruosius dvejus metus ėmė augti: 2023 m. ji pasiekė 10,5 EUR/kg, o 2024 m. – 11,5 EUR/kg. Per penkerių metų laikotarpį bičių vaško kaina padidėjo 21,1 proc.

Pastebimai augo ir bičių pienelio kaina – 2024 m. vienas g šio produkto kainavo 3 EUR, kai 2019 m. – 2,5 EUR. Tai rodo 20 proc. kainos augimą per penkerius metus, o 2024 m., palyginti su 2023 m. – net 33,3 proc.

Labiausiai pabrango propolis – nuo 52,5 EUR/kg 2019 m. iki 110 EUR/kg 2024 m. Tai rodo 109,5 proc. kainos augimą. Vien per pastaruosius metus propolio kaina padidėjo 37,5 proc., todėl jis išliko vienu brangiausių bičių produktų.

Žiedadulkių kainos tendencija buvo priešinga – ji sumažėjo nuo 20 EUR/kg 2019 m. iki 16 EUR/kg 2023 m., o 2024 m. išliko tokia pati, kaip ir 2023 m. Tai rodo 20 proc. kainos sumažėjimą per penkerius metus, bet stabilumą per paskutiniuosius metus.

3 lentelė. Bičių produktų kainos 2019–2024 m., EUR/kg

	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Pokytis 2024, palyginti su 2019, proc.	Pokytis 2024, palyginti su 2023, proc.
Bičių vaškas	9,50	9,50	9,50	9,50	10,50	11,50	21,1	9,5
Bičių pienelis (1 g)	2,50	2,25	2,25	2,25	2,25	3,00	20,0	33,3
Propolis	52,50	52,50	52,50	60,00	80,00	110,00	109,5	37,5
Žiedadulkės	20,00	17,50	17,50	18,50	16,00	16,00	-20,0	0,0

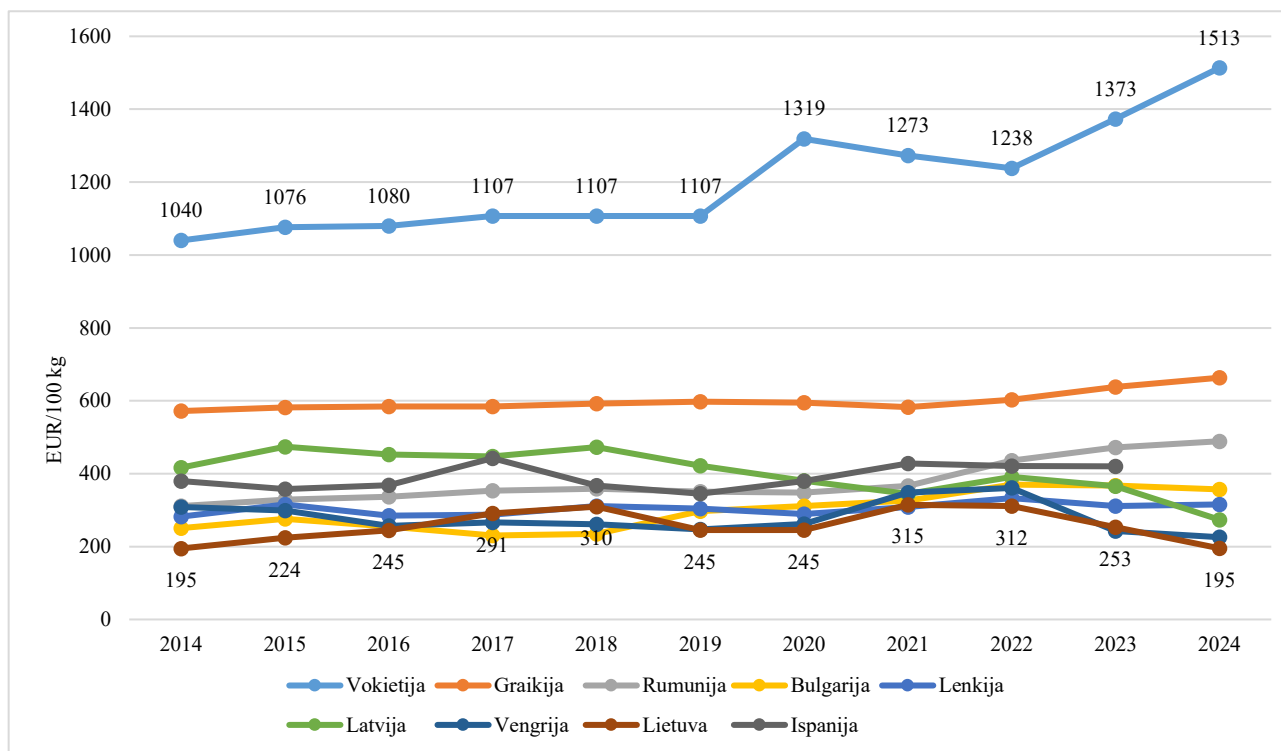
Šaltinis: LR žemės ūkio ministerijos įsakymai dėl žemės ūkio produkcijos ir biologinio turto normatyvinių kainų.

Eurostato duomenimis, 2014–2024 m. Lietuvoje medaus pardavimo kaina buvo viena mažiausių tarp pagrindinių medų gaminančių ES šalių. 2024 m. Lietuvoje medaus kaina siekė vos 195 EUR/100 kg ir buvo tokia pati, kaip ir 2014 m., ir mažiausia tarp lyginamų šalių. Palyginimui, Vokietijoje, kuri išliko absoliučia lydere, medaus kaina 2024 m. pasiekė 1513 EUR/100 kg ir buvo beveik 8 kartus didesnė nei Lietuvoje.

Medaus pardavimo kainų pokyčiai kitose ES šalyse:

- Graikijoje kaina pastoviai augo – nuo 572 EUR/100 kg 2014 m. iki 663 EUR/100 kg 2024 m.
- Rumunijoje per dešimtmetį kaina išaugo nuo 311 iki 489 EUR/100 kg.
- Bulgarijoje kaina svyravo, bet per dešimtmetį išlaikė augimo tendenciją – nuo 251 iki 357 EUR/100 kg.
- Lietuvoje, Lenkijoje ir Latvijoje kainos per analizuojamą laikotarpį keitėsi nedaug, tačiau 2024 m., palyginti su 2023 m., Latvijoje ir Lietuvoje kainos smuko atitinkamai 25,1 proc. ir 23,0 proc., o Lenkijoje jos nežymiai ūgtelėjo 1,6 proc.
- Vengrijoje, kaip ir Lietuvoje, 2024 m. fiksuotas kainos sumažėjimas iki 226 EUR/100 kg (ši kaina buvo antra mažiausia tarp visų ES šalių).

Apibendrinant, 2024 m. Lietuva, kaip ir anksčiau, išliko tarp mažiausias medaus pardavimo kainas turinčių šalių, o bendros kainų tendencijos ES buvo augančios – ypač Vokietijoje, Graikijoje ir Rumunijoje (6 pav.).

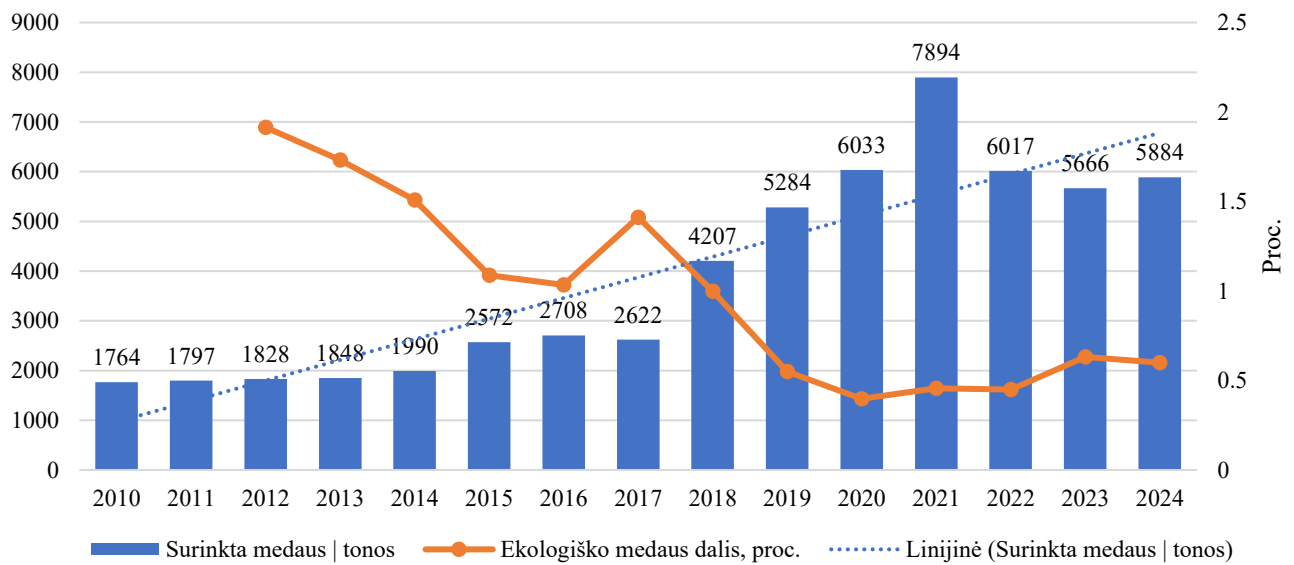
6 pav. Medaus pardavimo kainos Lietuvoje ir kitose ES šalyse 2014–2024 m., EUR/100 kg

Šaltinis: Eurostato duomenys – Selling prices of animal products (absolute prices) - annual price (from 2000 onwards) [APRI_AP_ANOUTA_custom_6855445].

RINKOS STRUKTŪRA

Vidaus rinka. VDA, Eurostato ir VšĮ „Ekoagros“ duomenimis, medaus gamyba Lietuvoje per pastarąjį dešimtmetį reikšmingai padidėjo. 2010 m. šalyje buvo surinkta 1764 t medaus, o 2024 m. – jau 5884 t, arba daugiau kaip 3 kartus. Didžiausias pagaminto medaus kiekis fiksuotas 2021 m., kai šalies bitininkai surinko beveik 7900 t medaus. Beveik visas medus Lietuvoje surenkamas ūkininkų ir bitininkų mėgėjų ūkiuose. Žemės ūkio bendrovėse ir kitose žemės ūkio įmonėse, vadovaujantis jų kasmet teikiamomis ataskaitomis, 2023 m. buvo surinkta 540,9 kg medaus.

Ekologiško medaus gamyba išliko palyginti stabili – per 2012–2024 m. laikotarpį ji svyravo tarp 24 ir 42 t per metus. Didžiausias pagaminto ekologinio medaus kiekis fiksuotas 2018 m. (42 t), o pastaraisiais metais (2023–2024 m.) fiksuoti 36 t ir 35 t kiekiai. Tačiau dėl bendro medaus gamybos augimo ekologinio medaus kiekio dalis nuo viso medaus kiekio pastoviai mažėjo. 2012–2014 m. ši dalis viršijo 1,5 proc., o 2018 m. dar sudarė 1,0 proc. Nuo 2019 m. ekologinio medaus kiekio dalis sumažėjo iki mažiau nei 1 proc. ir 2024 m. sudarė tik 0,6 proc. viso Lietuvoje surinkto medaus kiekio. Ši tendencija rodo, kad nors bendras bitininkystės sektorius plėtėsi, ekologiškos gamybos mastai proporcingai nedidėjo (7 pav.).

7 pav. Lietuvoje surinkto medaus kiekis (t) ir ekologiško medaus dalis (proc.) 2010–2024 m.

Šaltinis: VDA, Eurostato, VšĮ „Ekoagros“ duomenys.

Lietuvoje gaminami ir kiti bičių produktai: bičių vaškas, žiedadulkės (bičių surinktos), bičių duona, bičių pikis, bičių pienelis. Tačiau statistinė informacija apie šių bičių produktų gamybos kiekius nėra renkama.

Užsienio prekyba. VDA duomenimis, 2024 m. Lietuvos medaus užsienio prekybos balansas išliko teigiamas ir sudarė net 1768,7 t, t. y. beveik 7 kartus didesnis nei 2023 m., kai balansas siekė vos 254,2 t. Šis reikšmingas pokytis susiformavo dėl spartaus eksporto augimo ir mažėjančio importo.

Eksportas. Bendras medaus eksportas 2024 m. siekė 3199,8 t ir buvo 51,3 proc. didesnis nei 2023 m. ir net 72,3 proc. didesnis nei 2019 m. Iš šio kiekio lietuviškos kilmės medaus buvo eksportuota 1977,6 t, arba 33,6 proc. visos šalies medaus gamybos. Tai reiškia, kad lietuviškos kilmės eksportas sudarė apie 61,8 proc. viso eksporto kiekio, panašiai kaip ir 2022 m., kai šis santykis sudarė 58,2 proc.

Reeksportas, t. y. iš kitų šalių importuoto ir vėliau išvežto medaus kiekis, 2024 m. siekė 1222,3 t ir buvo 31,3 proc. didesnis nei 2023 m. ir 59,2 proc. didesnis nei 2019 m. Tai rodo stabiliai augantį reeksporto vaidmenį šalies eksporto struktūroje.

Medaus importas 2024 m. sumažėjo iki 1431,2 t ir buvo 23,1 proc. mažesnis nei 2023 m. ir beveik perpus mažesnis nei 2021 m., kai medaus importas buvo pasiekęs didžiausią reikšmę – 2437,6 t. Toks medaus importo kritimas prisidėjo prie reikšmingai pagerėjusio prekybos balanso.

Lietuvos medaus sektorius 2024 m. pasižymėjo ne tik eksporto atsigavimu po nuosmukio, bet ir didėjančia lietuviškos kilmės medaus eksporto dalimi. Augantis reeksportas taip pat leidžia daryti prielaidą, kad Lietuva tampa vis svarbesne medaus platinimo grandimi (4 lentelė).

4 lentelė. Užsienio prekyba medumi Lietuvoje 2019–2024 m.

	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Pokytis 2024, palyginti su 2019, proc.	Pokytis 2024, palyginti su 2023, proc.
Lietuviškos kilmės eksportas, t	1089,3	2061,7	2236,1	1313,7	1184,2	1977,6	81,5	67,0
dalis nuo gamybos, proc.	20,6	34,2	28,3	21,8	20,9	33,6	63,0	60,8
dalis nuo eksporto, proc.	58,7	65,1	67,7	58,2	56,0	61,8	5,4	10,4
Eksportas, t	1857,3	3166,7	3302,9	2258,8	2115,2	3199,8	72,3	51,3
Importas, t	1367,7	2193,7	2437,6	1784,0	1860,9	1431,2	4,6	-23,1
Užsienio prekybos balansas, t	489,6	973,0	865,3	474,8	254,2	1768,7	261,3	595,7
Reeksportas, t*	768,0	1105,0	1066,8	945,2	931,0	1222,3	59,2	31,3

* Reeksportas = Bendras eksportas – lietuviškos kilmės eksportas

Šaltinis: VDA duomenys.

2023–2024 m. užsienio prekybos duomenimis, Lietuvos medaus (įskaitant reeksportą) eksporto geografija išliko orientuota į ES rinką, tačiau kai kurios kryptys reikšmingai keitėsi, o bendras eksportas žymiai išaugo.

Pagrindinė eksporto rinka išliko Lenkija – 2024 m. į ją išvežta 2216,6 t medaus, arba 69,3 proc. viso eksporto. Nors šis rodiklis mažesnis nei 2023 m. (79,4 proc.), absoliučiais kiekiais eksportas į Lenkiją padidėjo daugiau kaip 500 t. Ši rinka išliko vyraujanti, tačiau palyginti mažesnė jos dalis bendrame medaus eksporte rodo augančią eksporto diversifikaciją.

Antra pagal svarbą eksporto rinka – Vokietija, kuriai 2024 m. teko 12,2 proc. viso eksporto (390,6 t). Tai žymus augimas, palyginti su 2023 m., kai buvo eksportuota 119,2 t, arba 5,6 proc. viso medaus.

Galima išskirti ir kitas eksporto rinkas, kurios anksčiau buvo mažai reikšmingos:

- Ispanija – eksportas išaugo nuo simbolinio kiekio 2023 m. iki 102,6 t 2024 m. (3,2 proc. viso eksporto).
- Bulgarija, Čekija, Italija – tai naujai atsiradusios arba reikšmingai išaugusios eksporto rinkos. Eksportas į šias šalis 2024 m. sudarė apie 5 proc. viso eksporto.
- Nyderlandai – eksportas pasiekė 18,2 t, kai 2023 m. buvo beveik nulinis.
- Estija, Airija – eksportas sumažėjo, tačiau vis dar išliko reikšmingas.

Trečiosios šalys 2024 m. sudarė 5,8 proc. viso eksporto (184,2 t), t. y. šiek tiek mažiau nei 2023 m. (7,9 proc., 166,9 t). Tai rodo, kad nors eksporto apimtys į trečiąsias šalis didėjo tonomis, jų dalis eksporto struktūroje mažėjo dėl bendro eksporto augimo į ES šalis (5 lentelė).

Iš trečiųjų šalių, 2024 m. daugiausia eksportuota į Jungtinę Karalystę (96,1 t, 4,86 EUR/kg) ir į Jungtines Amerikos Valstijas (JAV) (62,8 t, 3,52 EUR/kg).

5 lentelė. Medaus eksportas iš Lietuvos pagal šalis 2023 ir 2024 m.

	2023				2024			
	Tūkst. EUR	Kiekis, t	Kiekio dalis nuo viso eksporto, proc.	Kaina, EUR/kg	Tūkst. EUR	Kiekis, t	Kiekio dalis nuo viso eksporto, proc.	Kaina, EUR/kg
Lenkija	4035,9	1678,8	79,4	2,40	4142,6	2216,6	69,3	1,87
Vokietija	297,9	119,2	5,6	2,50	893,3	390,6	12,2	2,29
Latvija	330,8	93,3	4,4	3,54	299,9	88,7	2,8	3,38
Estija	134,6	29,5	1,4	4,57	78,8	17,3	0,5	4,56
Airija	96,3	16,8	0,8	5,72	107,8	20,7	0,6	5,20
Austrija	29,9	10,6	0,5	2,82	-	-	-	-
Nyderlandai	0,2	0,0	0,0	8,33	51,2	18,2	0,6	2,81
Prancūzija	0,2	0,0	0,0	13,33	0,6	0,0	0,0	15,38
Švedija	0,1	0,0	0,0	8,33	-	-	-	-
Ispanija	0,1	0,0	0,0	16,67	209,2	102,6	3,2	2,04
Bulgarija	-	-	-	-	123,9	62,2	1,9	1,99
Čekija	-	-	-	-	127,2	57,3	1,8	2,22
Danija	-	-	-	-	0,2	0,0	0,0	4,65
Italija	-	-	-	-	82,6	41,3	1,3	2,00
Vengrija	-	-	-	-	0,9	0,1	0,0	8,33
Trečiosios šalys	635,8	166,9	7,9	3,81	807,7	184,2	5,8	4,39
Iš viso eksportuota	5561,8	2115,2	-	2,6	6925,9	3199,8	100,0	2,2

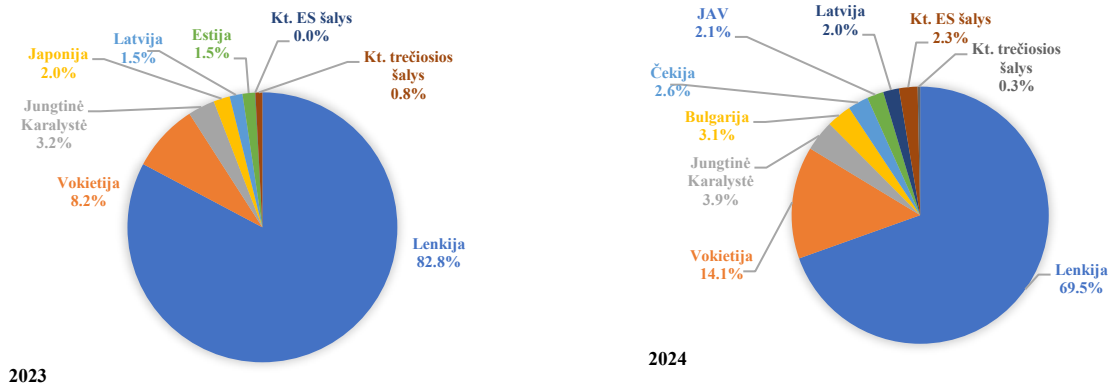
Lietuviškos kilmės medaus eksportas. 2024 m. eksportuota beveik 2 tūkst. t lietuviško medaus – net 67 proc. daugiau nei 2023 m. (1,18 tūkst. t). Lenkija išliko pagrindine eksporto rinka: 2024 m. į ją išvežta net 69,5 proc. viso lietuviško medaus (1,38 tūkst. t), šiek tiek mažiau nei 2023 m. – 82,8 proc. Vokietija – antroji svarbiausia eksporto rinka, į kurią 2024 m. išvežta 14,1 proc. viso lietuviško medaus eksporto (beveik dvigubai daugiau, palyginti su 2023 m. – 8,2 proc.). Kitos reikšmingos eksporto rinkos 2024 m.: Jungtinė Karalystė (3,9 proc.), Bulgarija (3,1 proc.), Čekija (2,6 proc.) ir JAV (2,1 proc.) (8 pav.).

Bendra lietuviškos kilmės medaus eksporto vertė 2024 m. sudarė 4,17 mln. EUR ir buvo beveik 1 mln. EUR didesnė nei 2023 m. (3,21 mln. EUR).

Lietuviškos kilmės medaus eksporto vidutinė kaina sumažėjo: nuo 2,71 EUR/kg 2023 m. iki 2,11 EUR/kg 2024 m. Tai gali būti susiję su didesniais eksporto kiekiais į mažesnės kainos rinkas (pvz., Lenkiją). Didžiausios kainos 2024 m. gautos, eksportuojant į Japoniją – 13,99 EUR/kg; Norvegiją – 10,12 EUR/kg; Vengriją, Šveicariją ir Daniją – daugiau kaip 6 EUR/kg; Airiją ir Estiją – apie 5 EUR/kg.

Lietuviškos kilmės medaus eksportas 2024 m. vyko į daugiau kaip 20 šalių, įskaitant ne tik ES, bet ir trečiąsias šalis (pvz., Japoniją, JAV, Jungtinius Arabų Emyratus). Palyginti su 2023 m., ryškiai padaugėjo rinkų su mažesniu, bet aukštos vertės eksportu – tai rodo aktyvius pastangas ieškoti išskirtinių rinkų, kuriose medaus kainos didesnės. Tuo pačiu eksporto koncentracija į Lenkiją mažėjo: jei 2023 m. į šią šalį išvežta 82,8 proc. medaus, tai 2024 m. – tik 69,5 proc.

Taigi, 2024 m. lietuviško medaus eksporto apimtys augo, didėjo ir rinkų įvairovė, tačiau kartu mažėjo vidutinė eksporto kaina. Svarbiausia eksporto rinka išliko Lenkija, tačiau augo eksportas į tokias aukštesnės pridėtinės vertės šalis, kaip Japonija ar Norvegija.

8 pav. Geografinė lietuviškos kilmės medaus eksporto struktūra 2023 ir 2024 m., proc.

Šaltinis: VDA duomenys.

Importas. 2024 m. į Lietuvą buvo importuota 1431,2 t medaus – 23,1 proc. mažiau nei 2023 m. ir 4,6 proc. daugiau nei 2019 m. (4 lentelė). Didžiąją importuoto medaus dalį sudarė reeksportas – net 1222,3 t, t. y. 85 proc. viso importo. Tai rodo išaugusį Lietuvos, kaip tranzitinės šalies vaidmenį, ypač atsižvelgiant į reikšmingai padidėjusį bendrą eksportą.

Lietuvoje likęs importuotas medus 2024 m. sudarė tik 208,9 t – tai yra net 77,5 proc. mažiau nei 2023 m. ir 64,2 proc. mažiau nei 2022 m. Šis sumažėjimas rodo reikšmingą užsienišką medaus vartojimo nuosmukį šalies viduje, kuriam įtakos galėjo turėti sumažėjusi paklausa ar didesnė paklausa lietuviškos kilmės produkcijai.

Suvartojimas. Bendras suvartoto medaus kiekis Lietuvoje 2024 m. sudarė 4115,3 t – 24 proc. mažiau nei 2023 m. ir net 41 proc. mažiau nei 2021 m., kai buvo fiksuotas rekordinis vartojimas (7028,7 t).

Lietuviškos kilmės medaus suvartojimas vidaus rinkoje sudarė 3906,4 t – net 95 proc. viso suvartoto medaus. Tokia didelė dalis rodo itin stiprų vietinės produkcijos vyravimą rinkoje. Palyginimui, importuoto medaus dalis sudarė tik 5 proc. viso suvartoto medaus kiekio, kai 2021 m. šis rodiklis siekė beveik 20 proc. Vienam gyventojui tenkantis medaus suvartojimas Lietuvoje per 2019–2024 m. sudarė vidutiniškai 1,88 kg per metus. Vadovaujantis livebeekeeping.com² atlikta statistine analize pagal 2023 m. duomenis, tai vienas didžiausių medaus suvartojimo rodiklių pasaulyje (6 lentelė).

6 lentelė. Lietuvoje suvartoto medaus kilmė 2019–2024 m., t (apskaičiuota, neatsižvelgiant į atsargų pasikeitimą)

	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Surinkta medaus	5284,0	6033,0	7894,0	6017,0	5666,0	5884,0
Lietuviškos kilmės medus*	4194,7	3971,3	5657,9	4703,3	4481,8	3906,4
Reeksportas**	768,0	1105,0	1066,8	945,2	931,0	1222,3
Likęs Lietuvoje importuotas medus***	599,7	1088,7	1370,8	838,9	930,0	208,9
Iš viso suvartota medaus****	4794,4	5060,0	7028,7	5542,2	5411,8	4115,3
Surinkto medaus dalis nuo viso suvartoto medaus, proc.	110,2	119,2	112,3	108,6	104,7	143,0
Medaus suvartojimas, tenkantis vienam gyventojui, kg	1,70	1,80	2,50	1,98	1,89	1,43

* Lietuviškos kilmės medus = Lietuvoje surinktas medus – lietuviškos kilmės eksportas

** Reeksportas = Bendras eksportas – lietuviškos kilmės eksportas

*** Lietuvoje likęs importuotas medus = Importas – reeksportas

**** Iš viso suvartota medaus = Lietuviškos kilmės medus + Lietuvoje likęs importuotas medus

Šaltinis: VDA duomenys.

2024 m. į Lietuvą buvo importuota 1431,2 t medaus – 23,1 proc. mažiau nei 2023 m. (1860,9 t). Atitinkamai, bendra importo vertė sumažėjo nuo 4,1 mln. EUR 2023 m. iki 2,4 mln. EUR 2024 m., arba 41,3 proc., o vidutinė importo kaina – nuo 2,20 EUR/kg 2023 m. iki 1,68 EUR/kg 2024 m.

Ukraina tapo pagrindine medaus tiekėja į Lietuvą 2024 m. – įvežta 474,1 t (33,1 proc. viso importo kiekio), o tai daugiau nei 406,6 t 2023 m. Ši šalis pagal medaus importo kiekį pakilo į pirmąją poziciją.

Medaus importas iš Lenkijos žymiai sumažėjo – nuo 805,7 t (43,3 proc. viso importo kiekio 2023 m.) iki 307,8 t (21,5 proc.) 2024 m., ši šalis pagal medaus importo kiekį iš pirmosios pozicijos nukrito į antrąją.

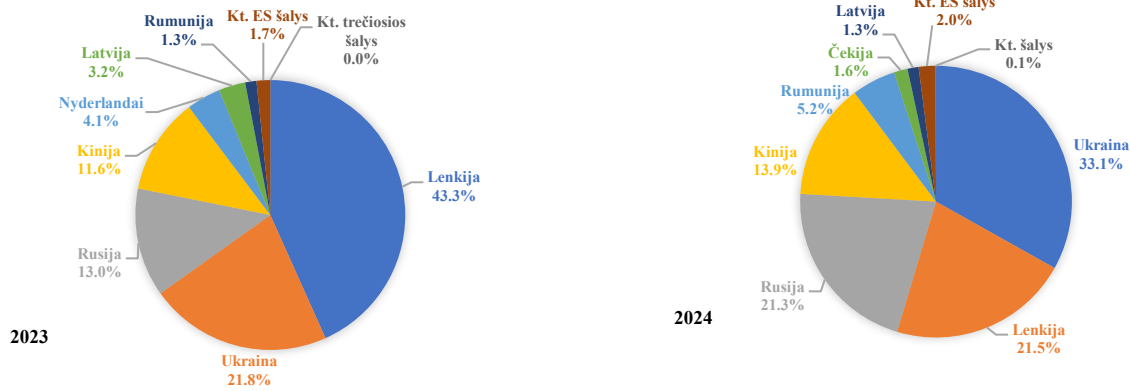
Medaus importas iš Rusijos išaugo nuo 242,2 t iki 304,5 t. Rusija pagal medaus importo kiekį išlaikė tą pačią – trečiąją – poziciją. Medaus importo kaina iš šios šalies buvo viena mažiausių – 1,22 EUR/kg.

Kinija tiekė apie 200 t medaus 2023 ir 2024 m., tačiau pasižymėjo mažiausia medaus importo kaina – 1,15 EUR/kg (2024 m.).

Medaus importas iš Latvijos 2024 m., palyginti su 2023 m., sumažėjo, tačiau medaus importo kaina buvo viena didžiausių – 3,60 EUR/kg.

² Priega er internetą: <https://livebeekeeping.com/analytics/consumption-2022/>

Rumunija, Čekija ir kitos ES šalys tiekė mažesnius kiekius, tačiau kai kuriais atvejais – už aukštą vieneto kainą (vidutinė medaus importo kaina iš kitų ES šalių sudarė 8,61 EUR/kg 2023 m., 6,00 EUR/kg – 2024 m.). 2024 m., palyginti su 2023 m., medaus importo vidutinė kaina sumažėjo 0,52 EUR/kg ir sudarė 1,68 EUR/kg. Tam įtakos galėjo turėti padidėjęs pigesnio medaus importas iš Rusijos ir Kinijos. Taigi, pasikeitė importo struktūra – mažėjo priklausomybė nuo Lenkijos medaus importo, o Rusijos medaus importo svarba augo (9 pav.).

9 pav. Geografinė medaus importo struktūra 2023 ir 2024 m., proc.

Pastaba: Kt. šalys – kitos trečiosios šalys ir šalys ir teritorijos, nenurodytos vykdančios Sąjungos vidaus prekybą.
Šaltinis: VDA duomenys.

Vadovaujantis 7 lentele, galima apibendrinti vidutinių medaus eksporto ir importo kainų pokyčius Lietuvoje 2019–2024 m. Medaus eksporto kaina 2024 m. siekė 2,16 EUR/kg ir, palyginti su 2019 m., sumažėjo 8,8 proc. Palyginti su 2023 m., medaus eksporto kainos kritimas dar didesnis – 17,68 proc. Tai rodo bendrą medaus eksporto rinkos nuosmukį kainos požiūriu. Lietuviškos kilmės medaus eksporto kaina 2024 m. sumažėjo iki 2,11 EUR/kg ir buvo 19,82 proc. mažesnė nei 2019 m. ir net 22,14 proc. mažesnė nei 2023 m. Šis sumažėjimas rodo stiprų spaudimą lietuviškos kilmės medaus vertei tarptautinėse rinkose.

Medaus reeksporto kaina, nors ir sumažėjo 10,83 proc. per metus (nuo 2,53 EUR/kg 2023 m. iki 2,26 EUR/kg 2024 m.), vis dar išliko 12,2 proc. aukštesnė nei 2019 m. Tai rodo, kad Lietuva pervežė aukštesnės pridėtinės vertės medų arba veikė efektyviau logistiniu požiūriu.

Medaus importo kaina 2024 m. taip pat patyrė reikšmingą sumažėjimą – siekė tik 1,68 EUR/kg ir buvo 8,05 proc. mažesnė nei 2019 m. ir net 23,67 proc. mažesnė nei 2023 m. Šį kritimą lėmė pigesnio medaus srautas iš tokių šalių, kaip Rusija ar Kinija.

7 lentelė. Vidutinės medaus eksporto ir importo kainos 2019–2024 m., EUR/kg

	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Pokytis 2024, palyginti su 2019, proc.	Pokytis 2024 palyginti su 2023, proc.
Eksporto kainos	2,37	2,44	2,82	3,23	2,63	2,16	-8,80	-17,68
Lietuviškos kilmės eksporto kainos	2,63	2,71	2,97	3,19	2,71	2,11	-19,82	-22,14
Reeksporto kainos	2,01	1,92	2,51	3,29	2,53	2,26	12,20	-10,83
Importo kainos	1,83	1,56	1,86	2,21	2,20	1,68	-8,05	-23,67

Šaltinis: VDA duomenys.

BIČIŲ PRODUKTŲ KOKYBĖS SISTEMOS

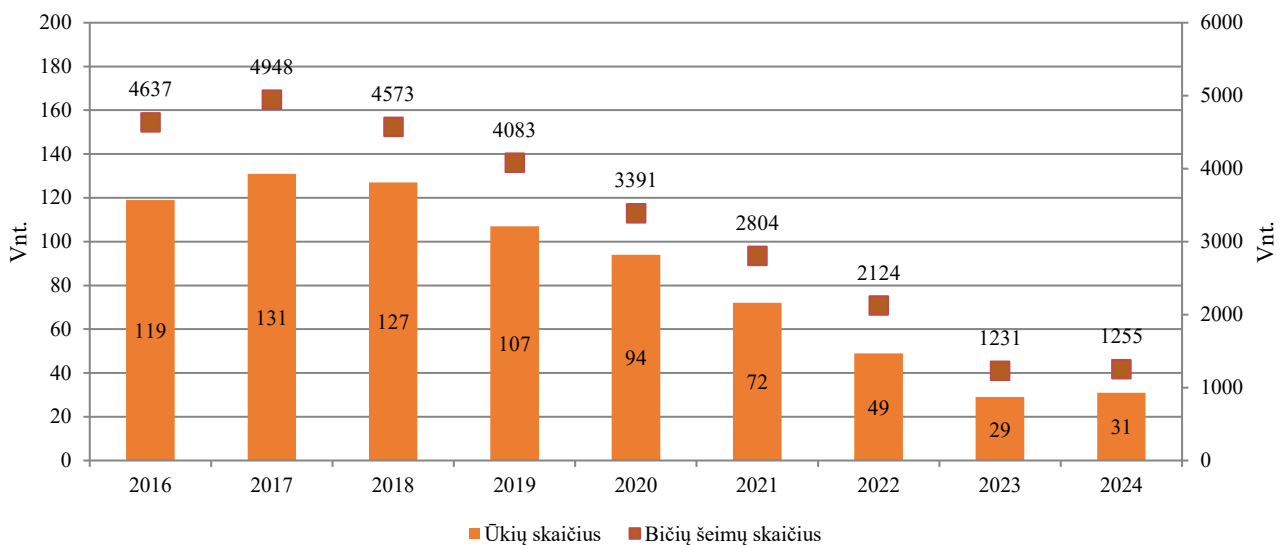
2012 m. sausio 30 d. Europos Komisijos įgyvendinimo reglamentu Nr. 75/2012³ į „Saugomos kilmės vietos nuorodų“ (SKVN) ir „Saugomų geografinių nuorodų“ (SGN) registrą buvo įtrauktas „Seinų/Lazdijų krašto medus“. Tai suteikė galimybę šio regiono medų ženklinti specialiu ES ženklu su nuoroda „Saugoma kilmės vietos nuoroda“ (SKVN). „Seinų/Lazdijų krašto medus“ buvo pirmasis produktas iš Lietuvos su SKVN, taip pat pirmasis Europoje bendras dviejų šalių – Lenkijos ir Lietuvos – produktas su SKVN. Seinai yra miestas Lenkijos šiaurės rytuose, o už maždaug 20 km esantis Lazdijai – Lietuvos pasienio miestas. „Seinų/Lazdijų krašto medus“ yra identiško savo sudėtimi medaus, renkamo lenkiškame–lietuviškame regione, pavadinimas. Lietuviškai jis vadinamas Lazdijų krašto medumi, o lenkiškai – „Miód z Sejneńszczyzny“ (Seinų krašto medumi). Lietuvos Respublikos Žemės ūkio ministerijos duomenimis, 2016–2024 m. „Lazdijų krašto medaus“ Lietuvoje nebuvo pagaminta. Lenkijos Žemės ūkio ir kaimo plėtros ministerijos duomenimis, 2016–2019 m. Seinų krašte kiekvienais

³ Prieiga per internetą: https://eur-lex.europa.eu/eli/reg_impl/2012/75/oj/eng.

metais buvo po 3 medaus gamintojus, 2020–2021 m. – po 2 medaus gamintojus, o 2022–2023 m. – tik po 1 medaus gamintoją, kuriems buvo išduoti sertifikatai gaminti „Seinų krašto medų“⁴.

2007 m. pabaigoje Lietuvoje buvo įteisinta Nacionalinė žemės ūkio ir maisto produktų kokybės sistema. Pagal šią sistemą užaugintus ar pagamintus produktus buvo nutarta vadinti išskirtinės kokybės produktais. Vėliau šis pavadinimas buvo tikslinamas. Nuo 2015 m. lapkričio 1 d. tokie produktai buvo vadinami pagal Nacionalinę žemės ūkio ir maisto kokybės sistemą pagamintais produktais, o nuo 2022 m. gegužės 20 d. – pagal Nacionalinę maisto kokybės sistemą pagamintais produktais. Šie produktai yra ženklinami NKP ženklų. NKP – tai maisto produktai, kurių kokybė pranoksta ES ir nacionalinių teisės aktų nustatytus šių produktų saugos, gyvūnų ir augalų sveikatos, gyvūnų gerovės ar aplinkosaugos reikalavimus ir (arba) kurie dėl tam tikrų ūkininkavimo ar gamybos būdų naudojimo pasižymi ypatingomis savybėmis (Nacionalinės maisto kokybės sistemos taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos Žemės ūkio ministro 2022 m. gegužės 20 d. įsakymu Nr. 3D-351⁵).

VšĮ „Ekoagros“ duomenimis, 2016 m. bitininkystės ūkių, užsiimančių pagal Nacionalinę maisto kokybės sistemą pagamintų bičių produktų gamyba, skaičius sudarė 119, 2017 m. – 131, 2018 m. – 127, 2019 m. – 107, 2020 m. – 94, 2021 m. – 72, 2022 m. – 49, 2023 m. – 29 ir 2024 m. – 31 (10 pav.). Tokių ūkių skaičius ir juose laikomų bičių šeimų skaičius nuolat mažėjo 2018–2023 m., tačiau abu šie rodikliai nežymiai padidėjo 2024 m., palyginti su 2023 m., – atitinkamai 6,9 ir 1,9 proc.

10 pav. Bitininkystės ūkių, užsiimančių pagal Nacionalinę maisto kokybės sistemą (NKP) pagamintų bičių produktų gamyba, skaičius ir bičių šeimų skaičius 2016–2024 m.

2024 m. bitininkystės ūkiai, užsiimančys pagal Nacionalinę maisto kokybės sistemą pagamintų bičių produktų gamyba, pagamino 48,9 t medaus, t. y. 10,3 proc. daugiau nei 2023 m. Be medaus buvo pagaminta ir kitų bičių produktų – žiedadulkių, bičių duonos, pikio, pienelio ir bičių produktų mišinių. 2024 m., palyginti su 2023 m., žiedadulkių, ir bičių duonos gamyba padidėjo, pienelio – nepasikeitė, o pikio ir bičių produktų mišinių – sumažėjo (8 lentelė).

8 lentelė. Bičių produktų, pagamintų pagal Nacionalinę maisto kokybės sistemą (NKP), gamyba 2016–2024 m.

NKP produktai	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Pokytis 2024, palyginti su 2023, proc.
Medus, kg	172650,22	158665,67	181435,73	155029,60	100969	106429,30	79424,22	44307,00	48871,00	10,3
Žiedadulkės, kg	1573,20	2062,30	1975,30	2187,30	1436,70	760,00	126,71	161,00	240,00	49,1
Bičių duona, kg	1815,90	2143,51	2060,27	2280,92	65,00	50,00	30,00	96,00	412,00	329,2
Pikis, kg	129,82	95,35	108,18	119,80	100,81	116,75	82,24	35,50	27,00	-23,9
Pienelis, kg	0,950	0,687	0,105	1,055	60,940	1,026	0,651	0,100	0,100	0,0
Bičių produktų mišiniai, kg	41,00	0,00	0,00	70,50	347,80	712,90	1159,80	43,10	7,20	-83,3

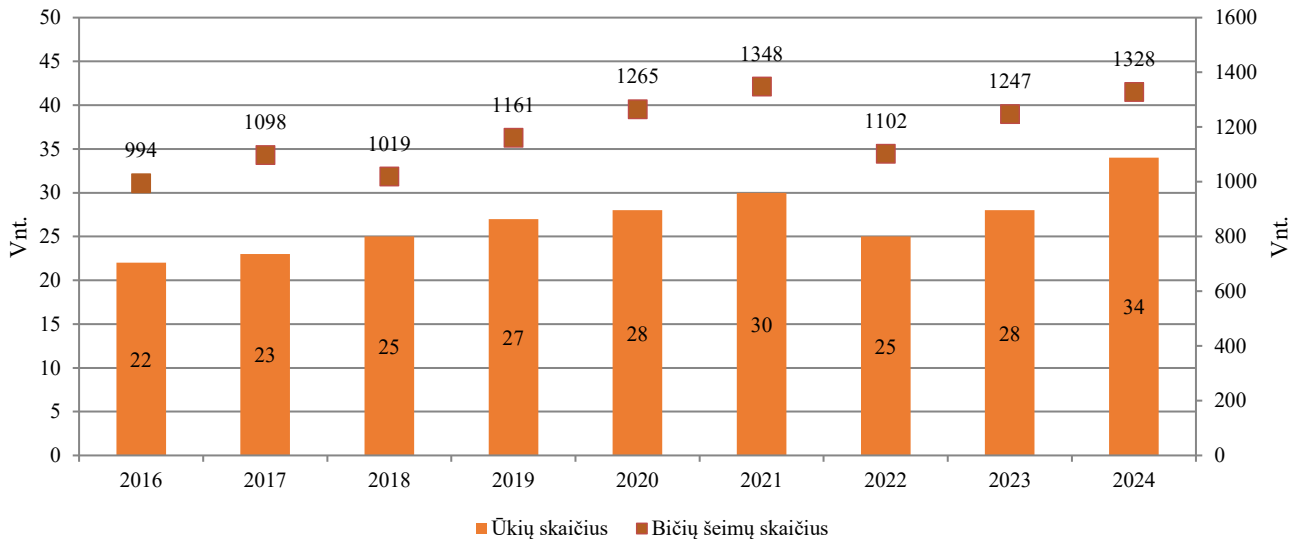
Šaltinis: VšĮ „Ekoagros“.

Lietuvoje yra plėtojama ekologinė bitininkystė ir ekologiškų bičių produktų gamyba. Ekologinis bitynas yra bitynas, kuriame, siekiant gauti neužterštus bičių produktus, laikomasi nustatytų bičių ganyklų švarumo, bičių priežiūros ir gydymo, medaus ir kitų bičių produktų surinkimo, perdirbimo ir sandėliavimo reikalavimų. VšĮ „Ekoagros“ duomenimis, 2016 m. sertifikuotų

⁴ Prieiga per internetą: <https://www.gov.pl/web/ijhars/polskie-produkty-chnp-chog-gts--raport-i-analizy>.

⁵ Prieiga per internetą: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/8b946681d87311ecb1b39d276e924a5d>.

bitininkystės ūkių, užsiimančių ekologine bitininkyste, skaičius sudarė 22, 2017 m. – 23, 2018 m. – 25, 2019 m. – 27, 2020 m. – 28, 2021 m. – 30, 2022 m. – 25, 2023 m. – 28 ir 2024 m. – 34 (11 pav.). Tokių ūkių skaičius nuolat didėjo 2017–2021 m., o juose laikomų bičių šeimų skaičius – 2019–2021 m. 2022 m., palyginti su 2021 m., tiek ekologinės bitininkystės ūkių skaičius, tiek juose laikomų bičių šeimų skaičius sumažėjo – atitinkamai 16,7 ir 18,2 proc., tačiau 2023–2024 m. abu šie rodikliai didėjo.

11 pav. Sertifikuotų bitininkystės ūkių, užsiimančių ekologine bitininkyste, skaičius ir bičių šeimų skaičius 2016–2024 m.

2024 m. sertifikuoti bitininkystės ūkiai, užsiimančios ekologine bitininkyste, pagamino 35,2 t medaus, t. y. 1,7 proc. mažiau nei 2023 m. Be medaus buvo pagaminta žiedadulkių, bičių duonos ir pikio. 2024 m., palyginti su 2023 m., visų ekologiškų bičių produktų gamyba sumažėjo (9 lentelė).

9 lentelė. Ekologiškų bičių produktų gamyba 2016–2024 m.

Ekologiški bičių produktai	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	Pokytis 2024, palyginti su 2023, proc.
Medus, kg	34500,00	42776,93	47836,40	32326,50	24991,00	36368,70	26540,82	35853,00	35246,00	-1,7
Žiedadulkės, kg	604,00	543,00	410,00	369,00	1153,00	520,50	184,15	405,80	269,00	-33,7
Bičių duona, kg	494,20	610,15	724,00	592,80	277,00	508,64	437,48	570,18	359,25	-37,0
Pikis, kg	30,76	50,02	62,60	39,00	44,50	68,23	50,90	67,90	36,60	-46,1
Pienelis, kg	0,720	0,575	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	0,000	–

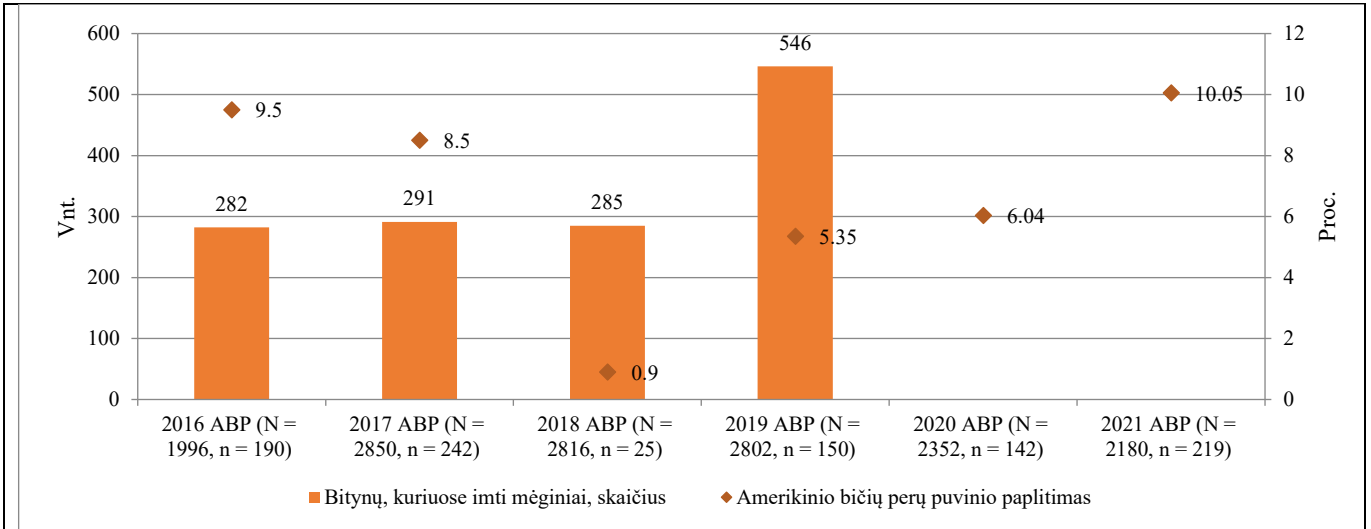
Šaltinis: VŠĮ „Ekoagros“.

BIČIŲ SVEIKATINGUMAS

Bendruosius bitynų, bičių (lot. *Apis mellifera* L.) gerovės, prekybos bitėmis ir bičių produktais reikalavimus, taip pat bičių užkrečiamųjų ligų, kenkėjų ir bitynų valstybinės veterinarinės kontrolės reikalavimus nustato Bitynų, bičių produktų ir bičių užkrečiamųjų ligų kontrolės reikalavimai, patvirtinti VMVT direktoriaus 2005 m. kovo 18 d. įsakymu Nr. B1-180 “Dėl bitynų, bičių produktų ir bičių užkrečiamųjų ligų kontrolės reikalavimų patvirtinimo” (VMVT direktoriaus 2018 m. gegužės 25 d. įsakymo Nr. B1-407 redakcija)⁶. Pagal šiuos reikalavimus **ligos, apie kurias būtina pranešti teritorinei VMVT, yra:** amerikinis bičių perų puvinys; bitinis žvilgvabalis (*Aethina tumida*); *Tropilaelaps* spp. erkė.

Nuo 2015 iki 2021 m. VMVT vykdė amerikinio bičių perų puvinio laboratorinius tyrimus ir mažojo avilio vabalo stebėseną. Per 2016–2018 m. laikotarpį Lietuvoje iš įvairių šalies vietovių kiekvienais metais buvo iširta apie 300 bitynų, o 2019 m. – 546. 2016 m. amerikinio bičių perų puvinio paplitimas sudarė 9,5 proc., 2017 m. – 8,5 proc., 2018 m. – 0,9 proc., 2019 m. – 5,4 proc., 2020 m. – 6,0 proc. ir 2021 m. – 10,1 proc. (12 pav.).

⁶ Prieiga per internetą: <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAD/TAIS.252959/asr>.

12 pav. Amerikinio bičių perų puvinio paplitimas 2016–2021 m., proc.

Trumpinių paaiškinimas: ABP – amerikinis bičių perų puvinys, N – ištirtų mėginių skaičius, n – teigiamų mėginių skaičius. Šaltinis: Valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba.

2022–2024 m. amerikinio bičių perų puvinio paplitimo tyrimai nebuvo atliekami. 2024 m. Nacionalinis maisto ir veterinarijos rizikos vertinimo institutas (NMVRI) stebėjo suaugusių bičių *P.larvae* sporų nešiojimą. Kartais NMVRI gaudavo profilaktinius ir, esant ligų įtarimams, įvairius mėginius iš bitynų. 2025 m. vėl bus stebimas amerikinio bičių perų puvinio paplitimas.

VMVT duomenimis, bičių varozė yra bičių liga, paplitusi visoje Europoje, įskaitant Lietuvą. Varozės erkėmis yra užsikrėtusios visos bičių šeimos visose šalyse, išskyrus keletą salų Švedijoje, kurių bitynuose šių erkių nėra. Lietuvoje laboratoriniai šios ligos tyrimai nėra atliekami. Kaip ir minėta, varozė yra kiekviename bityne, tik jos paplitimo laipsnis priklauso nuo kelių priežasčių. Labai didelę reikšmę varozės išplitimui bityne turi bitininko kompetencijos ir žinios, kaip reikia kovoti su šia liga. Lietuvoje daugiausia varozė yra išplitusi mažuose bitynuose, kur bitininkauja mėgėjai arba pradendantys bitininkystės veiklą bitininkai. Dažniausia jie turi nepakankamai arba mažai žinių ir bitininkavimo patirties, todėl nelabai žino, kada su bičių varoze geriausia kovoti, kokius ir koku metu medikamentus panaudoti šiai ligai gydyti.

BITININKYSTĖS ŪKIŲ EKONOMINĖ ANALIZĖ

Bitininkystės ūkių ekonominė analizė atlikta pagal bitininkystės ūkių ekonominės veiklos duomenis, patenkančius į ūkių apskaitos duomenų tinklą (ŪADT). 2022 ir 2023 m. ši analizė atlikta, vadovaujantis atrinktais 25 ūkių duomenimis. Kiekvienam iš respondentinių bitininkystės ūkių yra suteikiamas svoris, ir tai leidžia gautus rezultatus vertinti kaip reprezentuojančius prekinis bitininkystės ūkius Lietuvoje.

ŪADT duomenimis, pagal ekonominį ūkio dydį bitininkystės ūkiai, palyginti su kitų ūkininkavimo kryptių ūkiais, yra mažiausi. Ekonominis ūkio dydis apskaičiuojamas, kiekvienos produkcijos rūšies standartinę produkciją dauginant iš atitinkamo pasėlio ploto ar gyvulių (paukščių) skaičiaus, ir gautas vertes susumuojant.

Bitininkystės ūkių vidutinis ekonominis dydis Lietuvoje 2019–2021 m. svyravo nuo 8,6 iki 9,5 tūkst. EUR, tačiau 2022 m. išaugo 2,1 karto – iki 19,4 tūkst. EUR, o 2023 m. dar šiek tiek pakilo – iki 20,2 tūkst. EUR. Tai leidžia daryti išvadą apie stiprėjantį sektoriaus ekonominį pajėgumą, kuriam įtakos galėjo turėti geresnės produkcijos realizavimo galimybės ar didesnis specializavimasis. Nepaisant to, bitininkystės ūkių ekonominis dydis 2023 m. vis dar buvo žymiai mažesnis nei vidutinis visų ūkininkavimo kryptių ūkių ekonominis dydis (41,9 tūkst. EUR), tačiau jo augimas buvo vienas didžiausių tarp visų ūkininkavimo kryptių ūkių (10 lentelė).

10 lentelė. Skirtingų ūkininkavimo kryptių ūkio ekonominis dydis 2019–2023 m., tūkst. EUR

Ūkininkavimo kryptis	2019	2020	2021	2022	2023
Javų, rapsų	50,1	50,9	51,0	50,1	50,3
Augalininkystės	34,6	43,0	45,4	46,3	44,2
Daržininkystės	42,7	42,5	32,0	36,6	39,2
Sodininkystės	20,2	21,7	26,3	24,9	23,8
Pienininkystės	36,5	37,1	36,0	35,9	36,7
Žolėdžių gyvulių	19,0	18,4	18,9	18,6	18,6
Mišrus, vyraujant paukščiams	607,0	–	383,6	748,9	307,8
Mišrus augalininkystės	21,7	17,3	13,8	13,4	12,1
Mišrus augalininkystės-žolėdžių gyvulių	36,1	33,4	42,7	41,4	41,6
Bitininkystės	8,6	9,5	9,1	19,4	20,2
Vidutiniškai visuose ūkiuose	40,6	40,9	42,5	43,4	41,9

Šaltinis: ES ŪADT duomenys.

Vidutinis bitininkystės ūkių dydis pagal žemės ūkio naudmenas siekė apie 3 ha – iš jų apie 2 ha sudarė ariama žemė, o likusią dalį – pievos ir ganyklos. Miškų ar sodų beveik nebuvo. 2022 m. vidutiniškai vienas bitininkystės ūkis pagamino 8,77 t, o 2023 m. – 8,51 t medaus. Produktyvumas vienam aviliui siekė atitinkamai 49,3 ir 44,6 kg. Bendroji produkcija 2022 m. išaugo iki 48,2 tūkst. EUR (žymiai daugiau nei ankstesniais metais), o 2023 m. sumažėjo iki 42,6 tūkst. EUR. Šeimos nariai ir toliau išliko pagrindiniais darbo jėgos šaltiniais – jie atliko apie 72 proc. visų darbų bitininkystės ūkiuose 2023 m. Šie duomenys rodo, kad bitininkystės ūkiai yra smulkūs, tačiau produktyvūs, kuriuose vyrauja šeimos darbo jėga (11 lentelė).

11 lentelė. Žemės naudojimas ir kita bitininkystės ūkio statistika 2019–2023 m. (vidutiniškai vienam ūkiui)

Bendroji statistika	2019	2020	2021	2022	2023
Žemės ūkio naudmenos, ha	3,96	2,35	1,18	3,18	2,92
Ariamoji žemė, ha	2,47	1,21	0,51	2,07	1,73
Pievos ir ganyklos, ha	1,31	1,14	0,67	1,10	1,19
Sodai, ha	0,16	0,00	0,00	0,01	0,00
Miškai, ha	0,06	0,01	0,00	0,00	0,00
Pagaminta medaus, t	3,32	3,56	3,25	8,77	8,51
Pagaminta medaus vienam aviliui, kg	40,0	35,6	36,9	49,3	44,6
Bendroji produkcija, tūkst. EUR	11,9	14,8	14,0	48,2	42,6
Šeimos sąlyginiai darbuotojai	1,07	1,03	0,84	1,02	1,04
Darbo laikas, tenkantis šeimos nariams / visas darbo laikas ūkyje, proc.	92,4	97,5	99,0	66,8	71,8

Šaltinis: Lietuvos ŪADT duomenys.

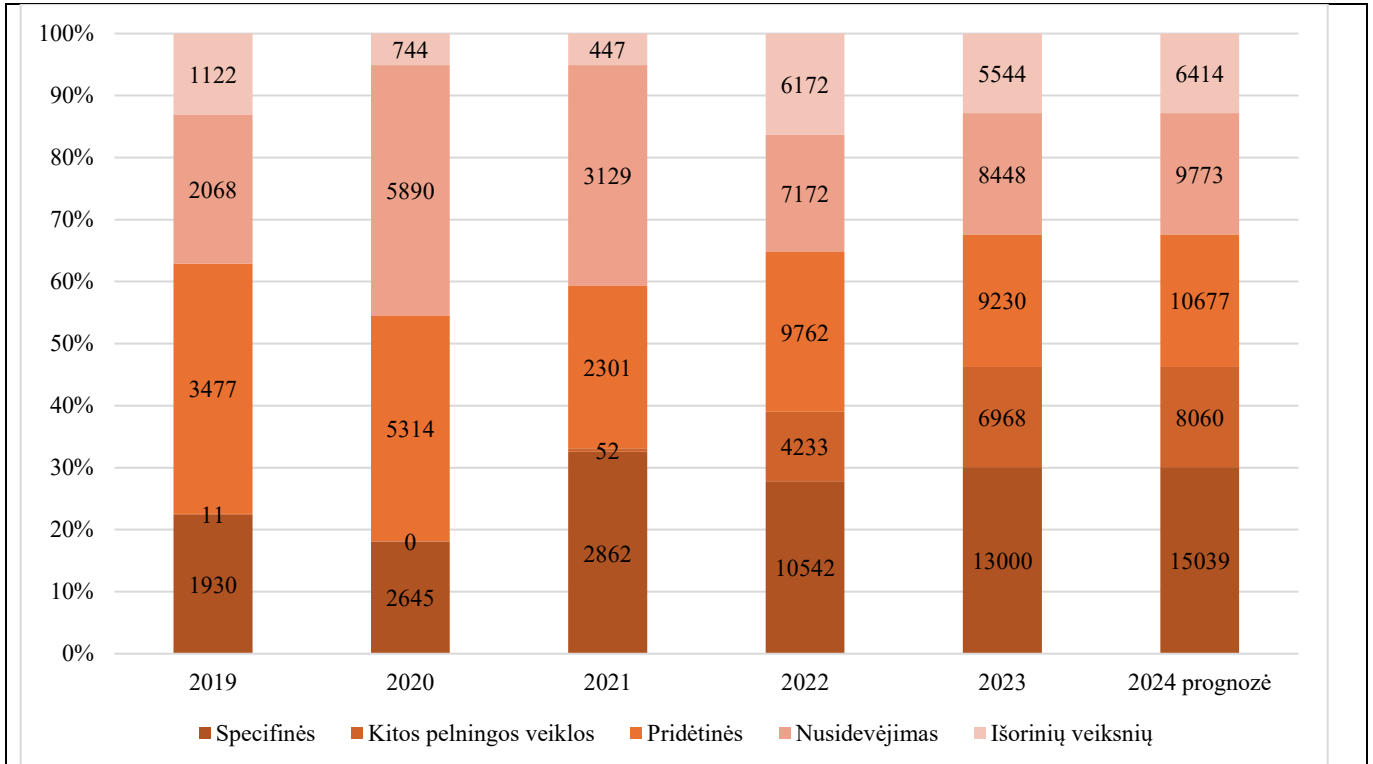
Vienas iš ūkio produktyvumo vertinimo rodiklių yra bendrosios produkcijos ir išlaidų santykis. Kuo jis didesnis, tuo ūkis yra laikomas labiau ekonomiškai gyvybingu. Lietuvos bitininkystės ūkio šis rodiklis 2019–2023 m. kito nevienodai: 2019 m. santykis siekė 1,38, t. y. ūkiai sukūrė 38 proc. daugiau produkcijos nei patyrė išlaidų; 2020 m. santykis sumažėjo iki 1,01, o tai reiškia, kad produkcija vos padengė išlaidas; 2021 m. fiksuotas didžiausias produktyvumo lygis – santykis sudarė 1,60, rodantis produkcijos viršytas išlaidas net 60 proc. ir didžiausią ekonominį gyvybingumą per penkerius metus; 2022 m. santykis krito iki 1,43, bet vis dar išliko geresnis nei daugeliu ankstesnių metų; 2023 m. santykis vėl smuktelėjo iki 1,18, rodantis tik 18 proc. didesnę produkciją už išlaidas. Šie pokyčiai rodo, kad bitininkystės ūkiai susidūrė su svyruojančiu ekonominiu efektyvumu, o geriausias laikotarpis buvo 2021 m., kai produkcija žymiai viršijo išlaidas.

Nuo 2022 m. stebimas žymus visų pagrindinių bitininkystės ūkių išlaidų grupių padidėjimas, kuris tikėtina, sietinas su imties pokyčiais – į ŪADT pateko stambesni, labiau mechanizuoti ar įvairiapusiškesni ūkiai. Vidutinis avilių skaičius viename ūkyje išaugo daugiau kaip dvigubai, todėl išaugo ne tik specifinės ir pridėtinės išlaidos, bet ir kitos veiklos išlaidos, įskaitant nusidėvėjimą bei išorinių veiksnių įtaką. Toks struktūrinis pokytis turi esminės reikšmės, vertinant ūkininkavimo rezultatus laiko atžvilgiu.

2023 m. Lietuvos bitininkystės ūkis vidutiniškai patyrė 43,2 tūkst. EUR išlaidų. Išlaidos gali būti klasifikuojamos pagal ES ŪADT duomenų skirstymą ir pagal verslo apskaitos standartus. Šiame tyrime, siekiant atskleisti bitininkystės ūkių išlaidų struktūrą, naudojamas ES ŪADT išlaidų skirstymas, o išlaidų priskyrimas pagamintos produkcijos vienetui (1 kg medaus) pateikiamas pagal abu minėtus išlaidų klasifikavimo metodus. Pirmiausia pateikiama bitininkystės ūkio išlaidų struktūra pagal ES ŪADT skirstymą 2019–2023 m. ir 2024 m. išlaidų prognozė.

2023 m. išlaidų struktūroje didžiausią dalį (30,1 proc.) sudarė specifinės išlaidos. Šios išlaidos padidėjo nuo 10542 EUR 2022 m. iki 13000 EUR 2023 m., arba 23 proc. Tai rodo aktyvų investavimą į pagrindinę veiklą, nes specifinės išlaidos tiesiogiai yra susijusios su medaus gamyba bitininkystės ūkiuose (pvz., bičių gydymo, veisimo, pašarų ar kt. priemonės). Antra pagal dydį išlaidų dalį sudarė ūkio pridėtinės išlaidos (jas sudaro gamybos išlaidos, nesusijusios su konkrečiomis produkcijos rūšimis, t. y. gamybinių pastatų, įrangos, technikos, mašinų priežiūros, degalų, tepalų, elektros, šildymo, vandens, darbo pagal sutartį, technikos ir pastatų draudimo, ūkio valdymo išlaidos (telefonas, apskaitos tvarkymas ir kt.) – 21,4 proc. Šios išlaidos sumažėjo nuo 9762 EUR 2022 m. iki 9230 EUR 2023 m., o tai rodo išlaidų kontrolę arba efektyvesnį ūkių valdymą. Nusidėvėjimo išlaidos išaugo – nuo 7172 EUR 2022 m. iki 8448 EUR 2023 m., t. y. padidėjo 18 proc., o tai galėtų reikšti didėjančius ilgalaikių investicijų (pvz., į patalpas, įrangą, transportą) mastus. Išorinių veiksnių išlaidos sumažėjo nuo 6172 EUR 2022 m. iki 5544 EUR 2023 m., t. y. nukrito 10 proc., o tai galėtų reikšti mažesnę priklausomybę nuo išorinių paslaugų. Šias išlaidas sudaro nuolat samdomų darbuotojų atlyginimai, nuomos mokesčiai ir sumokėtos palūkanos (12 pav.).

2024 m. bitininkystės ūkio išlaidų prognozė atlikta, atsižvelgiant į: 1) faktines bitininkystės ūkio patirtas išlaidas pagal ŪADT, tenkančias vienam aviliui. 2024 m. išlaidų prognozei atlikti naudotas polinominės (daugianarės) regresijos modelis, kuris leidžia įvertinti ir prognozuoti duomenų pokyčius, kai jie nekinta tiesiškai, o jų kitimas yra kreivinės formos. Šiuo atveju buvo taikytas antro laipsnio polinominės regresijos modelis, kurio pritaikymo stiprumą rodo $R^2 = 0,6833$. Tai reiškia, kad apie 68 proc. duomenų kitimo gali būti paaiškinama šiuo modeliu. Pagal gautą modelio lygtį: $y = 1,9841x^2 - 4,782x + 101,64$ buvo prognozuojamos išlaidos vienam aviliui 2024 m. Apskaičiuota, kad 2024 m. išlaidos vienam aviliui gali siekti apie 219,31 EUR. Prognozuojama, kad 2024 m., palyginti su 2023 m., bitininkystės ūkio visų išlaidų suma didės apie 15,7 proc. (13 pav.).

13 pav. Bitininkystės ūkio išlaidų struktūra 2019–2023 ir 2024 m. (prognozė) proc. (EUR)

Šaltinis: Lietuvos ŪADT duomenys.

Siekiant apskaičiuoti bitininkystės ūkio patiriamas išlaidas vienam pagamintam medaus kilogramui, ūkio gauta pardavimo pajamų procentinė dalis iš medaus pardavimo priskirta medaus gamybos išlaidoms (2023 m. ji siekė 58,2 proc.). 2023 m. vienam pagamintam medaus kilogramui teko 4,43 EUR išlaidų, iš jų: pastovios – 3,55 EUR ir kintamos – 0,89 EUR.

Siekiant pateikti išankstinę / prognozuojamą išlaidų struktūrą 2024 m., atsižvelgta į surinktą medaus kiekį Lietuvoje pagal VDA duomenis. Vadovaujantis šiais duomenimis, Lietuvoje 2024 m. vidutiniškai iš vienos bičių šeimos buvo gauta 26,0 kg medaus, t. y. 6,4 proc. daugiau nei 2023 m. Atsižvelgiant į tai, kad ūkiai gavo daugiau medaus, o išlaidos, kaip minėta anksčiau (išankstiniais duomenimis) padidės 15,7 proc., tai išlaidos vienam surinktą medaus kilogramui 2024 m. bus didesnės apie 8,8 proc. Prognozuojama, kad 2024 m. vienam surinktą medaus kilogramui teks 4,82 EUR išlaidų, iš jų: pastovios – 3,86 EUR ir kintamos – 0,97 EUR (12 lentelė). 2023–2024 m. varozės kontrolės išlaidos, tenkančios vienam surinktą medaus kilogramui, sudarė / sieks apie 0,03 EUR.

Žemės ūkio bendrovėse ir kitose žemės ūkio įmonėse, vadovaujantis jų kasmet teikiamomis ataskaitomis, 2023 m. medaus savikaina siekė 5,81 EUR/kg, ir, palyginti su 2022 m., buvo 32,4 proc. didesnė.

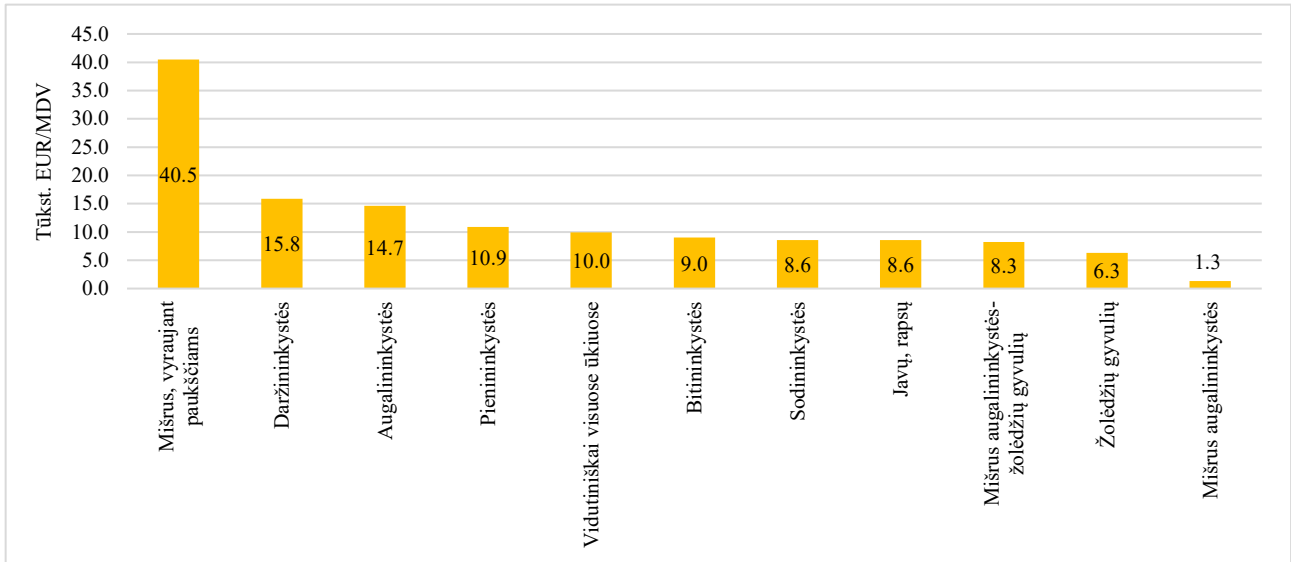
12 lentelė. Bitininkystės ūkio išlaidos, tenkančios vienam pagamintam medaus kilogramui, 2023 ir 2024 m. (prognozė), EUR/kg

Išlaidos	Faktas	Prognozė	Pokytis 2024, palyginti su 2023, proc.	Išlaidos	Faktas	Prognozė	Pokytis 2024, palyginti su 2023, proc.
	2023	2024			2023	2024	
Pridėtinės	1,08	1,18	8,8	Pastovios	3,55	3,86	8,8
Specifinės	0,89	0,97	8,8	Kintamos, iš jų:	0,89	0,97	8,8
Nusidėvėjimas	0,99	1,08	8,8	varozės kontrolės	0,03	0,03	8,8
Išorinių veiksmų	0,65	0,71	8,8				
Kitos pelningos veiklos	0,82	0,89					
Viso išlaidų	4,43	4,82	8,8		4,43	4,82	8,8

Šaltinis: Lietuvos ŪADT duomenys.

Bitininkystės ūkių pajamoms įvertinti ir palyginti su kitų ūkininkavimo krypčių ūkių pajamomis, naudojama ūkyje sukuriama grynoji pridėtinė vertė, tenkanti vienam metiniam darbo vienetui (sąlyginiam ūkio darbuotojui) (GPV/MDV). Ūkio grynoji pridėtinė vertė apskaičiuojama, vadovaujantis tokia schema: iš bendrosios produkcijos atimamas vidinis suvartojimas (specifinės ir pridėtinės ūkio išlaidas), pridedamos subsidijos (išskyrus investicijoms) ir atimamas nusidėvėjimas.

Lietuvoje 2023 m. didžiausia GPV/MDV pasiekta mišriuose ūkiuose, kur vyrauja paukštininkystė (40,5 tūkst. EUR), o bitininkystės ūkiuose šis rodiklis siekė 9,03 tūkst. EUR. Tai mažiau nei vidutiniškai visuose Lietuvos ūkiuose (9,95 tūkst. EUR), tačiau daugiau nei sodininkystės (8,57 tūkst. EUR), javų ir rapsų (8,56 tūkst. EUR) ar mišrių augalininkystės ir žolėdžių gyvulių ūkiuose (8,26 tūkst. EUR). Mažiausia GPV/MDV buvo mišriuose augalininkystės ūkiuose – vos 1,31 tūkst. EUR (14 pav.). Ši analizė rodo, kad Lietuvos bitininkystės ūkių ekonominis efektyvumas pagal GPV/MDV viršija kai kuriuos tradicinius žemės ūkio sektorius, tačiau vis dar reikšmingai atsilieka nuo mišrių paukštininkystės, daržininkystės ar augalininkystės ūkių.

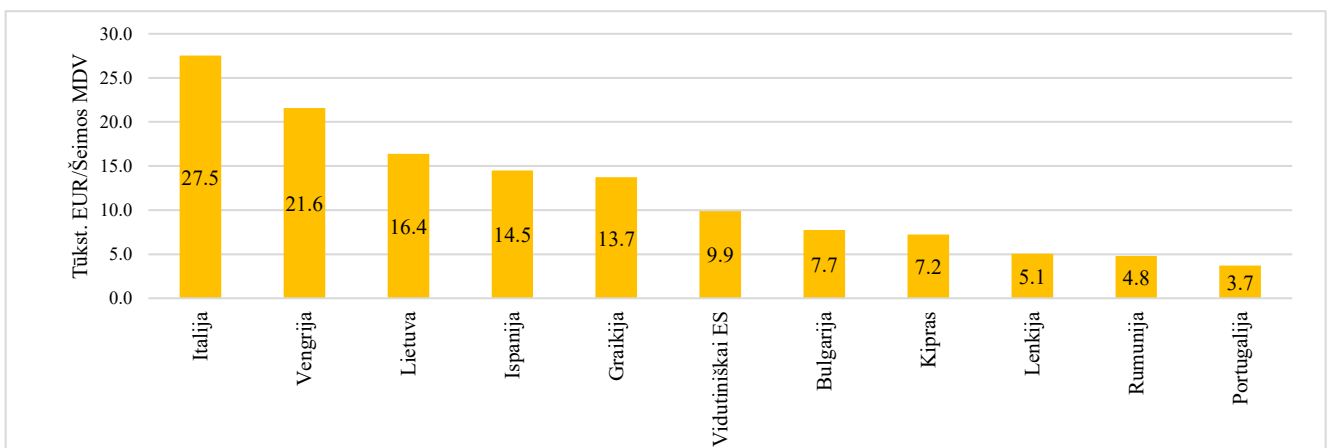

14 pav. Ūkininkų ūkio grynoji pridėtinė vertė, tenkanti vienam metiniam darbo vienetui, pagal ūkininkavimo kryptį Lietuvoje 2023 m., tūkst. EUR

Šaltinis: ES ir Lietuvos ŪADT duomenys.

Kitas pajamų įvertinimo rodiklis – tai grynosios ūkio pajamos, tenkančios vienam šeimos metiniam darbo vienetui (GP/ŠMDV). Šios pajamos dažnai yra lyginamos su gaunamu vidutiniu darbo užmokesčiu šalyje kaip alternatyva prarastoms pajamoms, jei ūkininkas dirbtų kitą darbą. Ūkio grynosios pajamos apskaičiuojamos, vadovaujantis tokia schema: iš grynosios pridėtinės vertės atimamos išorinių veiksmų išlaidos ir pridedama parama pagal investicines programas.

ES ŪADT duomenimis, 2022 m. didžiausios GP/ŠMDV ES buvo fiksuotos Italijoje (27,54 tūkst. EUR), Vengrijoje (21,57 tūkst. EUR) ir Lietuvoje (16,40 tūkst. EUR). Šis rezultatas rodo, kad Lietuvos bitininkystės ūkiai yra tarp pirmaujančių ES pagal šį rodiklį, nors atsilieka nuo Italijos ir Vengrijos. ES vidurkis siekė 9,90 tūkst. EUR, todėl Lietuvos rezultatas buvo žymiai didesnis nei ES vidurkis. Mažiausi rodikliai fiksuoti Portugalijoje (3,71 tūkst. EUR), Rumunijoje (4,82 tūkst. EUR) ir Lenkijoje (5,07 tūkst. EUR) (15 pav.).

15 pav. Bitininkystės ūkininkų ūkio grynosios pajamos, tenkančios vienam šeimos metiniam darbo vienetui, ES šalyse 2022 m., tūkst. EUR

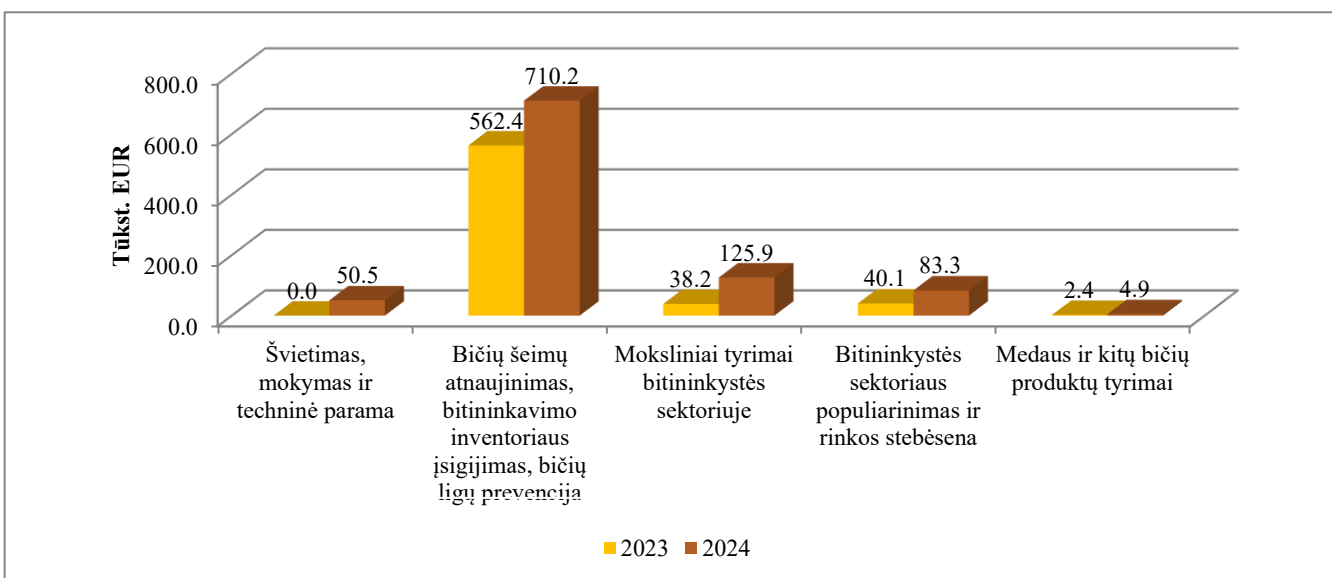
Šaltinis: ES ŪADT duomenys.

PARAMA BITININKYSTĖS ŪKIAMS

2023 ir 2024 m. parama bitininkystės sektoriui teikiama pagal paramos Lietuvos žemės ūkio ir kaimo plėtros 2023–2027 m. strateginio plano sektorinės intervencinės priemonės „Parama bitininkystei“ programą, kurią sudaro šios priemonės:

- Švietimas, mokymas ir techninė parama.
- Bičių šeimų atnaujinimas, bitininkavimo inventoriaus įsigijimas, bičių ligų prevencija.
- Moksliniai tyrimai bitininkystės sektoriuje.
- Bitininkystės sektoriaus populiarinimas ir rinkos stebėseną.
- Medaus ir kitų bičių produktų tyrimai.

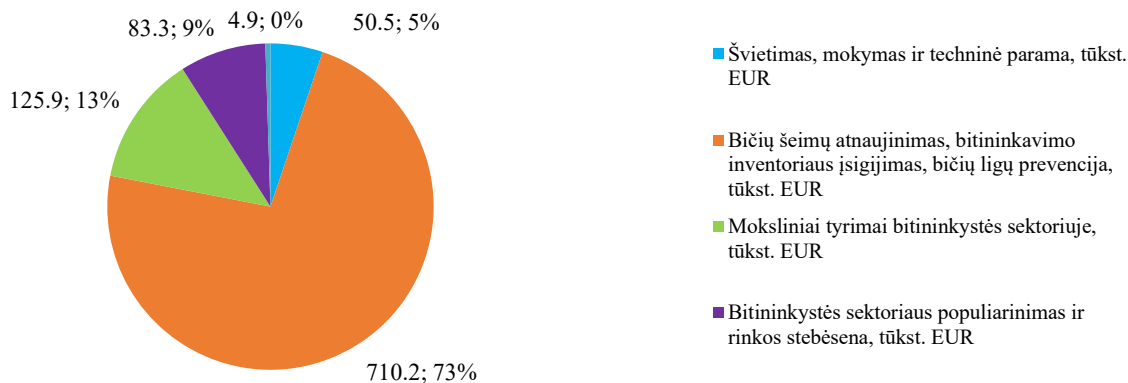
NMA duomenimis, 2024 m. šioms priemonėms patvirtinta paramos suma siekė 974,7 tūkst. EUR, kuri buvo 51,5 proc. didesnė nei 2023 m. Dar 118,2 tūkst. EUR suma buvo patvirtinta kompensuojamam PVM apmokėti. Bendra patvirtinta paramos suma su PVM kompensavimu sudarė 1092,9 tūkst. EUR ir buvo 47,3 proc. didesnė nei 2023 m. Patvirtinta parama (be PVM kompensacijos) atskiroms priemonėms 2023 ir 2024 m. pateikiama 16 paveiksle.

16 pav. Parama sektorinės intervencinės priemonės „Parama bitininkystei“ programos atskiroms priemonėms 2023 ir 2024 m., tūkst. EUR

Šaltinis: NMA duomenys.

2024 m. sektorinės intervencinės priemonės „Parama bitininkystės sektoriui“ programos struktūroje didžiausią paramos dalį – 73 proc. – sudarė priemonės „Bičių šeimų atnaujinimas, bitininkavimo inventoriaus įsigijimas, bičių ligų prevencija“ finansavimas. Priemonei „Moksliniai tyrimai bitininkystės sektoriuje“ teko 13 proc., o „Bitininkystės sektoriaus populiarinimas ir rinkos stebėseną“ – 9 proc. programos finansavimo (17 pav.).

17 pav. Paramos sektorinės intervencinės priemonės „Parama bitininkystei“ programai struktūra pagal priemones 2024 m., tūkst. EUR ir proc.

Šaltinis: NMA duomenys.

13 lentelėje pateikiama informacija apie sektorinės intervencinės priemonės „Parama bitininkystei“ programos įgyvendinimo rezultatus pagal atskiras priemones 2023 ir 2024 m.

1. Švietimas, mokymas ir techninė parama.

Ši priemonė buvo pradėta įgyvendinti tik 2024 m., 2023 m. veiklų nefiksuota.

- 2024 m. surengtos 2 konferencijos bitininkams, kuriose dalyvavo 289 bitininkai.
- 2024 m. suorganizuotos 2 išvykos, kuriose dalyvavo 36 bitininkai.

2. Bičių šeimų atnaujinimas, bitininkavimo inventoriaus įsigijimas, bičių ligų prevencija.

Ši priemonė buvo įgyvendinama 2023 ir 2024 m.

- Dalyvavo bitininkų asociacijų: 2023 m. – 29, 2024 m. – 45.
- Gydyta bičių šeimų: 2023 m. – 72123, 2024 m. – 181398.
- Įsigyta veislinių grynarasių bičių motinų: 2023 m. – 2, 2024 m. – 1589.
- Įsigyta naujų avilių: 2023 m. – 856, 2024 m. – 378.
- Bitininkai, dalyvavę įrangos atnaujinime: 2023 m. – 130, 2024 m. – 60.
- Įsigyta bitininkavimo inventoriaus vienetų: 2023 m. – 329, 2024 m. – 482.

3. Moksliniai tyrimai bitininkystės sektoriuje.

Tyrimų veikla suintensyvėjo 2024 m.

Atlikta taikomųjų mokslinių tyrimų: 2023 m. – 2, 2024 m. – 6.

Tyrimai pagal temas:

- Varoatozės, bičių ligų ir kenkėjų tyrimai: 2023 m. – 1, 2024 m. – 1.
- Bičių produktų savybių tyrimai: 2023 m. – 0, 2024 m. – 3.
- Bičių biologijos, veislininkystės, ekologijos ir genetiniai tyrimai: 2023 m. – 1, 2024 m. – 1.
- Bičių priežiūros metodų tobulinimas: 2023 m. – 0, 2024 m. – 1.

4. Bitininkystės sektoriaus populiarinimas ir rinkos stebėseną.

Ši priemonė buvo įgyvendinama 2023 ir 2024 m.

- Išleista leidinių bitininkams: 2023 m. – 2, 2024 m. – 4.
- Transliuoti reportažai per TV ir radiją: 2023 m. – 0, 2024 m. – 28.
- Parengta bitininkystės sektoriaus studija: 2023 m. – 1, 2024 m. – 0.

5. Medaus ir kitų bičių produktų tyrimai.

Ši priemonė buvo įgyvendinama 2023 ir 2024 m.

- Atlikta medaus kokybės tyrimų: 2023 m. – 51, 2024 m. – 96.
- Dalyvavo bitininkų: 2023 m. – 16, 2024 m. – 15.
- Tyrimų išlaidos (EUR): 2023 m. – 2408,07, 2024 m. – 4900,23.

Apibendrinimas

2024 m., palyginti su 2023 m., bitininkystės sektoriui skirtos paramos, teikiamos pagal paramos Lietuvos žemės ūkio ir kaimo plėtros 2023–2027 m. strateginio plano sektorinės intervencinės priemonės „Parama bitininkystei“ programą, įgyvendinimas suintensyvėjo:

- Išaugo bitininkų švietimo ir mokymo apimtis (surengtos 2 konferencijos ir suorganizuotos 2 išvykos).
- Padidėjo bičių gydymo, veislinių grynarasių bičių motinų ir bitininkavimo inventoriaus įsigijimo mastas (gydytų šeimų skaičius išaugo 2,5 karto, įsigytų grynarasių bičių motinų padaugėjo nuo 2 iki 1589, o įsigyto bitininkavimo inventoriaus vienetų skaičius padidėjo 1,2 karto).
- Atlikta daugiau taikomųjų mokslinių tyrimų (atlikti 6 tyrimai, palyginti su 2 2023 m.).
- Įvyko proveržis komunikacijos srityje (parengti 28 reportažai per TV ir radiją) ir išleista daugiau leidinių bitininkams (išleisti 4 leidiniai, palyginti su 2 2023 m.).
- Atlikta žymiai daugiau medaus kokybės tyrimų (tyrimų skaičius padidėjo nuo 51 iki 96, arba 1,9 karto).

13 lentelė. Sektorinės intervencinės priemonės „Parama bitininkystei“ programos įgyvendinimas

Informacija apie sektorinės intervencinės priemonės „Parama bitininkystei“ programos įgyvendinimą	Priemonės pavadinimas									
	Švietimas, mokymas ir techninė parama		Bičių šeimų atnaujinimas, bitininkavimo inventorius įsigijimas, bičių ligų prevencija		Moksliniai tyrimai bitininkystės sektoriuje		Bitininkystės sektoriaus populiarinimas ir rinkos stebėseną		Medaus ir kitų bičių produktų tyrimai	
	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024	2023	2024
Surengta konferencijų bitininkams	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-
Dalyvavo bitininkų	-	289	-	-	-	-	-	-	-	-
Suorganizuota išvykų bitininkams	-	2	-	-	-	-	-	-	-	-
Važiavo bitininkų	-	36	-	-	-	-	-	-	-	-
Išleista leidinių bitininkams	-	-	-	-	-	-	2	4	-	-
Reportažai per televiziją, radiją	-	-	-	-	-	-	-	28	-	-
Dalyvavo bitininkų asociacijų	-	-	29	45	-	-	-	-	-	-
Gydyta bičių šeimų	-	-	72123	181398	-	-	-	-	-	-
Įsigyta veislinių grynarasių bičių motinų	-	-	2	1589	-	-	-	-	-	-
Įsigyta naujų avilių	-	-	856	378	-	-	-	-	-	-
Dalyvavo bitininkų	-	-	130	60	-	-	-	-	-	-
Įsigyta bitininkavimo inventorius	-	-	329	482	-	-	-	-	-	-
Atlikta medaus kokybės tyrimų	-	-	-	-	-	-	-	-	51	96
Dalyvavo bitininkų	-	-	-	-	-	-	-	-	16	15
Atliktų medaus kokybės tyrimų išlaidos, EUR	-	-	-	-	-	-	-	-	2408,07	4900,23
Atlikta taikomųjų mokslinių tyrimų, iš viso:	-	-	-	-	2	6	-	-	-	-
Varoatozės erkių biologijos ir kitų bičių ligų, kenkėjų ir kovos su jais priemonių tyrimai	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-
Bičių produktų savybių tyrimai	-	-	-	-	-	3	-	-	-	-
Bičių biologijos, veislininkystės, ekologijos ir genetiniai tyrimai	-	-	-	-	1	1	-	-	-	-
Bičių šeimų priežiūros metodų tobulinimas	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-
Bitininkystės sektoriaus studija	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-

IŠVADOS

- ✓ **Bičių šeimų skaičius:** Nors per 2013–2023 m. laikotarpį bičių šeimų skaičius Lietuvoje išaugo daugiau kaip 2,6 karto, 2024–2025 m. stebimas mažėjimas – nuo 226,4 iki 205,7 tūkst. Daugiausia bičių šeimų laikyta Vilniaus, Panevėžio ir Utenos apskrityse.
- ✓ **Ekologinės bitininkystės svarba:** 2024 m. Lietuvoje veikė 34 ekologiniai bitininkystės ūkiai, kuriose buvo laikomos 1328 bičių šeimos. Pasaulyje ekologinė bitininkystė augo, tačiau Lietuva išliko tarp mažesnių šio sektoriaus dalyvių.
- ✓ **Profesionalūs bitininkai:** Profesionalių bitininkų skaičius mažėjo – 2024 m. jų buvo tik 17, tačiau išliko tendencija stiprėti stambesniems, intensyviai dirbantiems bitininkams.
- ✓ **Bitininkų amžius:** 2024 m. profesionalių bitininkų vidutinis amžius – 43 metai. Stebima ryški jaunėjimo tendencija.
- ✓ **Bičių produktų kainos:** 2024 m. vidutinė mažmeninė medaus kaina Lietuvoje sudarė 7,15 EUR/kg, prekybos centruose buvo didžiausia, o turgavietėse – mažiausia. Medaus supirkimo kaina mažėjo, o tai mažino gamintojų pajamas.
- ✓ **Užsienio prekybos medumi balansas:** 2024 m. užsienio prekybos medumi balansas buvo teigiamas ir rekordiškai didelis – 1768,7 t, t. y. beveik 7 kartus didesnis nei 2023 m.
- ✓ **Eksportas:** 2024 m., palyginti su 2023 m., medaus eksporto kiekis išaugo 51,3 proc. – iki 3199,8 t, o lietuviško medaus eksportas sudarė 61,8 proc. viso medaus eksporto.
- ✓ **Eksporto rinkos:** 2024 m. pagrindinė medaus eksporto rinka išliko Lenkija, tačiau augo eksportas į Vokietiją, Japoniją ir Norvegiją.
- ✓ **Importas:** 2024 m., palyginti su 2023 m., medaus importo kiekis sumažėjo 23,1 proc. – iki 1431,2 t.
- ✓ **Importo rinkos:** 2024 m. pagrindine medaus tiekėja tapo Ukraina. Lenkija iš pirmos pozicijos nukrito į antrąją, o Rusija užėmė trečią poziciją. Medaus importo kaina sumažėjo iki 1,68 EUR/kg. Tai rodo pigesnio medaus srautų augimą ir Lietuvos, kaip reeksporto šalies, vaidmens stiprėjimą.
- ✓ **Nacionalinė maisto kokybės sistema:** 2024 m., palyginti su 2023 m., bitininkystės ūkių, užsiimančių pagal NKP pagamintų bičių produktų gamyba, skaičius padidėjo nuo 29 iki 31, o šių ūkių pagaminto medaus kiekis – nuo 44,3 iki 48,9 t, arba 10,3 proc.
- ✓ **Ekologiški medaus produktai:** 2024 m., palyginti su 2023 m., sertifikuotų bitininkystės ūkių, užsiimančių ekologine bitininkyste, pagaminto medaus kiekis sumažėjo nuo 35,9 iki 35,3 t, arba 1,7 proc.
- ✓ **Amerikinis bičių perų puvinio paplitimas:** 2022–2024 m. VMVT nevykdė užkrečiamosios bičių perų ligos – amerikinio bičių perų puvinio – stebėsenos. 2025 m. vėl bus stebimas amerikinio bičių perų puvinio paplitimas, kurį vykdys Nacionalinis maisto ir veterinarijos rizikos vertinimo institutas.
- ✓ **Ūkių ekonominis dydis:** Bitininkystės ūkio vidutinis ekonominis dydis augo ir 2023 m. siekė 20,2 tūkst. EUR, bet išliko mažesnis nei vidutinis visų ūkininkavimo kryptų ūkių ekonominis dydis (41,9 tūkst. EUR)
- ✓ **Bitininkystės ūkių išlaidos:** 2023 m. išlaidos vienam bitininkystės ūkiui siekė 43,2 tūkst. EUR, iš kurių didžiausią dalį sudarė specifinės išlaidos. Prognozuojama, kad 2024 m. išlaidos išaugs apie 15,7 proc.
- ✓ **Bitininkystės ūkių pajamos:** 2023 m. bitininkystės ūkio grynoji pridėtinė vertė vienam metiniam darbo vienetui (darbuotojui) siekė 9,03 tūkst. EUR ir buvo mažesnė nei vidutinė visuose Lietuvos ūkiuose, bet didesnė nei kai kurių kitų ūkininkavimo kryptų ūkiuose.
- ✓ **Parama bitininkystei:** 2024 m. bitininkystės sektoriui pagal Lietuvos žemės ūkio ir kaimo plėtros 2023–2027 m. strateginio plano sektorinės intervencinės priemonės „Parama bitininkystei“ programą buvo patvirtinta 974,7 tūkst. EUR parama, t. y. 51,5 proc. daugiau nei 2023 m. Didžiausia šios paramos sumos dalis – 73 proc. – buvo skirta priemonei „Bičių šeimų atnaujinimas, bitininkavimo inventoriaus įsigijimas, bičių ligų prevencija“. 2024 m., palyginti su 2023 m., išaugo švietimo ir mokymo apimtis, sustiprėjo veiklos bičių šeimų atnaujinimo, bitininkavimo inventoriaus įsigijimo ir bičių ligų prevencijos priemonėje, suaktyvėjo mokslinių tyrimų vykdymas, padidėjo medaus kokybės tyrimų skaičius ir žymiai suintensyvėjo bitininkystės sektoriaus populiarinimas.

PRIEDAS				
1 lentelė. Bitininkystės sektoriaus pagrindiniai rodikliai 2020–2022 m.				
	2022	2023	2024	Duomenų šaltiniai
1. Bitininkų ir bičių šeimų skaičius				
Žiemą praleisti paruoštų bičių šeimų skaičius, vnt. (einamųjų metų lapkričio 1 d. duomenimis)	216313	230472	169860	ŽŪDC
Bitininkų skaičius, vnt. (sausio 1 d.)	9074	9242	5908	ŽŪDC
Profesionalių bitininkų skaičius (laikančių daugiau kaip 150 bičių šeimų), vnt.	40	15	17	ŽŪDC
Profesionalių bitininkų laikomų bičių šeimų skaičius, vnt.	13138	4156	5017	ŽŪDC
Vidutinis bitininkų amžius, metai	58	40	43	ŽŪDC
2. Bitininkystės produkcija				
Medus, t	6017	5666	5884	VDA
3. Vidutinė parduodamos bitininkystės produkcijos kaina				
Medus (mažmeninė kaina), EUR/kg	6,66	7,17	7,15	VDA
Medus (didmeninė kaina), EUR/kg	3,12	2,53	1,95	VDA
Bičių vaškas, EUR/kg	9,50	10,50	11,50	ŽŪM
Bičių pienelis, EUR/g	2,25	2,25	3,00	ŽŪM
Propolis, EUR/kg	60,00	80,00	110,00	ŽŪM
Žiedadulkės, EUR/kg	18,50	16,00	16,00	ŽŪM
4. Bičių veislininkystė				
Vidutinė bičių motinos kaina, EUR/vnt.	45,55	9,58	11,33	ŽŪM
Vidutinė bičių spiečiaus kaina, EUR/kg	45,00	45,00	45,00	ŽŪM
5. Vidutiniškos su bitininkystės produkcijos gamyba susijusios išlaidos				
Vidutinis gaunamo medaus kiekis iš vieno avilio per metus, kg	27,79	24,44	26,00	VDA
Pastovios išlaidos, EUR/kg	3,08	3,55	3,86*	ŪADT
Kintamos išlaidos, EUR/kg	1,02	0,89	0,97*	ŪADT
Varozės kontrolės išlaidos, tenkančios vienam kilogramui medaus, EUR/kg	0,05	0,03	0,03*	ŪADT
6. Rinkos struktūra				
Eksportas, t	2258,8	2115,2	3199,8	VDA
Vidutinė eksporto kaina, EUR/kg	3,23	2,63	2,16	VDA
Lietuviškos kilmės eksportas, t	1313,7	1184,2	1977,6	VDA
Vidutinė lietuviškos kilmės eksporto kaina, EUR/kg	3,19	2,71	2,11	VDA
Importas, t	1784,0	1860,9	1431,2	VDA
Vidutinė importo kaina, EUR/kg	2,21	2,20	1,68	VDA
7. Medaus kokybė				
Pagal nacionalinę maisto kokybės sistemą pagaminto medaus kiekis, t	79,4	44,3	48,9	EKOAGROS
Bitininkystės ūkių, užsiimančių pagal Nacionalinę maisto kokybės sistemą pagamintų bičių produktų gamyba, skaičius, vnt.	49	29	31	EKOAGROS
Bičių šeimų skaičius bitininkystės ūkiuose, užsiimančiuose pagal Nacionalinę maisto kokybės sistemą pagamintų bičių produktų gamyba, vnt.	2124	1231	1255	EKOAGROS
Pagaminto ekologiško medaus kiekis, t	26,5	35,9	35,2	EKOAGROS
Ekologinių bitininkystės ūkių skaičius, vnt.	25	28	34	EKOAGROS
Ekologinių bičių šeimų skaičius, vnt.	1102	1247	1328	EKOAGROS
8. Parama bitininkystei				

Parama bitininkystės sektoriui teikiama pagal paramos Lietuvos žemės ūkio ir kaimo plėtros 2023–2027 m. strateginio plano sektorinės intervencinės priemonės „Parama bitininkystei“ programą, tūkst. EUR (be PVM)	–	643,2	974,7	NMA	
9. Priemonės „Bičių šeimų atnaujinimas, bitininkavimo inventoriaus įsigijimas, bičių ligų prevencija“ įgyvendinimas					10.
Dalyvavo bitininkų asociacijų	–	29	45	NMA	
Gydyta bičių šeimų	–	72123	181398	NMA	
Įsigyta veislinių grynarąsių bičių motinų	–	2	1589	NMA	
Įsigyta naujų avilių	–	856	378	NMA	
Dalyvavo bitininkų	–	130	60	NMA	
Įsigyta bitininkavimo inventoriaus	–	329	482	NMA	
10. Bičių sveikatingumas					11.
Amerikinio bičių perų puvinio paplitimas, proc.	–	–	–	VMVT (NMVRVI)	
*Prognozė					

(Vadovo ar įgalioto asmens
pareigų pavadinimas)

(Parašas)

(Vardas, pavardė)